

L I E T U V I Ų
DIENOS

KĘSTUTIS K. MIKLAS, UBA-BATUN PREZIDENTAS IR JAV KONGR. EDWARD J. DERWINSKI

LITHUANIAN DAYS
MARCH 1972

1972 M. KOVO MĖN.

LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, Calif. 90029
Telefonas: 664-2919

1972, kovas Nr. 3 (222)
Eina XXIII metai
March, 1972 No. 3 (222)
Volume XXIII

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief

Bernardas Brazdžionis

Literatūros Redaktorius / Literature Editor

Alė Rūta - Arblienė

Foto Redaktorius / Photo Editor

Daumantas Čibas

Anglų k. Redaktorius / Senior English Editor

Milton Stark

Anglų k. Redaktorius / English Editor

Alfonsas Milukas

Leidėjas / Publisher

Anthony F. Skirius

Administracijos / Circulation Manager

Juozas Andrius

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine. Žodinė ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiuro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without separate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija taiso ir tvarko pagal savo nuožiūrą.

Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiuro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Atskiuro nr. kaina 85 centai. Single copy 85¢

Prenumerata metams \$8.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscription \$8.00 per year in any country of the world. Garbės prenumerata / Honorary subscription \$12.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

TURINYS / CONTENTS

A Rėklaitis, Užbaikime milijoną.	3
Pabaltiečiai Jungtinėse Tautose. Apie UBA-BATUN veiklą. Pokalbis su K. Miklu.	4
Los Angeles Dramos Sambūris "Il-jo Teatro Festivalio laimėtojas. Foto reportažas.	7
V. Kavaliūnas, Tėvas miršta. Premijuoto romano ištrauka.	8
Zenta Tenisonaitė, Poetiniai susimąstymai. Eilėraščiai.	9
Agr. J. Baublys, Kaip buvo daromas Lietuvos reljefinis žemėlapis.	20
KNYGOS IR AUTORIAI.	
Recenzijos. Kronika.	12
Spaudos balius Chicagoje. Foto reportažas. ..	13
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika. ..	14
Administracija rašo.	16
Lietuvių Radijo programos.	16

ENGLISH SECTION

Snobism and Short-sightedness of the West Editorial.	17
Two Days of Debats over the Baltic States in the United Nations.	18
A Congressman Comes to a Batun Meeting. .	19
Soviet Inequalities.	19
A Visit with Youzie, by J. Tininis.	20
LITHUANIANS MAKE NEWS.	21
Foto reportažas iš "Meškiuko Rudnosiuko" ..	
pastatymo Chicagoj.	22
Vasario 16 minint. Foto reportažai.	23

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER / PIRMASIS VIRŠELIO PSL.

UBA-BATUN pirmininkas Kęstutis K. Miklas (nuotraukoje iš kairės) sveikina kongresmaną Edward J. Derwinski, JAV atstovą prie Jungtinių Tautų, už puikią kalbą, pasakytą Jungtinėse Tautose Pabaltijo klausimu, ir įteikia jam šio įvykio atminimui BATUNo dovanėlę — knygą "Res Baltica".

Konkr. Derwinski tą pačią dieną tuojau po savo kalbos Jungt. Tautose dalyvavo BATUNo surengtame jam pagerbti priėmime su pabaltiečių organizacijų vadovais ir kalbėjo įvairiais tarptautinės politikos klausimais.

Kęstutis K. Miklas (photo — left), President of the United Baltic Appeal — BATUN (Baltic Appeal to the United Nations) congratulating Congressman Edward J. Derwinski, US Delegate to the United Nations, for his thunderous speech at the UN and presenting him with a copy of a book "Res Baltica" as a token of appreciation from UBA-BATUN which also sponsored a reception in his honor at the Estonian House in New York City immediately following that UN session.

Photo by R. Kisielius

Kongr. Edward J. Derwinski (dešinėj), JAV Kongrese nuo 1960 m., yra plačiai žinomas kaip pavergtų kraštų, o ypač Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės atstatymo gynėjas; visomis progomis jis iškelia Sovietų Rusijos okupaciją Pabaltijo valstybėse. Jo tiesus žodis Jung. Tautose, kur jis apkaltino Sovietus už jų vedamą priespaudą Lietuvoj, Latvijoje ir Estijoje, iššaukė aštrų susikirtimą su Sovietų Sąjungos atstovais ir eilę pasisakymų iš kitų valstybių delegacijų prie JT. Dar niekad JT istorijoje nebuvo tiek daug kalbėta apie Pabaltijį, kiek ši kartą dėka kongr. Derwinskio. Virš 50 kartų Lietuvos, Latvijos ir Estijos vardas buvo linksniojamas šioje JT Generalinės Asamblėjos sesijoje.

Congressman Edward J. Derwinski (photo—right) visited UBA-BATUN which sponsored a seminar on international affairs and gave a reception in his honor at Estonian House in New York City immediately following his thunderous speech at the United Nations on behalf of the Baltic countries.

Congr. E. J. Derwinski, as a US Delegate to the 26th General Assembly of the UN, set off the Third Committee ("Social, Humanitarian and Cultural") Meeting on "Right To Self-determination" in unexpected directions by speaking out on behalf of the Baltic States under the Soviet Russian occupation. Mr. Derwinski's extensive comments in this and the later speeches, detailing facts in the Baltic States, resulting in numerous quotations "Right to reply" remarks with outbursts by the Soviet Union and comments by other delegations, especially during the two-day session n Nov. 15 and 16, 1971. For the first time in UN history the Baltic States were mentioned, pro and con, over 50 times.

Congressman Derwinski (R., Ill.) is serving his seventh consecutive term (since 1960) in US House of Representatives. He is well known in the United States Congress for his strong stand in supporting the oppressed nations, especially the Baltic people of Lithuania, Latvia and Estonia.

O, VILNIAUS NEUŽMIRŠK, LIETUVI!
ČIA NE TIKTAI KAD PRAEITIS,
ČIA TAVO IRGI ATEITIS,
ČIA KOVA VEDAMA UŽ BŪVĮ...
Maironis

Vilnius — Lietuvos sostinė. Mikalojaus Ivanauskos liepsnos tapybos kūrinys (1971. 4x9 pėdų).

A "flame" landscape of Lithuania's capital Vilnius. — This most recent pyrographic work of the artist Mikalojus Ivanauskas, Cicero, III, is 4x8 foot, and on wood. It is of the technique that the artist some years ago had made Mr. Nixon's portrait and presented it to the president-elect (See Front Cover of LD Oct. 1968).

Užbaikime milijoną

1972 metai yra *Lietuvių Fondo* dešimtmečio metai. LF valdyba paruošė dešimtmečio vajeaus planą. Jis išsiuntinėtas LF vajeaus komitetams bei įgaliotiniams, kurie turės vajeaus organizuoti visose didesnėse ir mažesnėse lietuvių kolonijose. Prašyta talkos LB vienetų. Vajeaus tikslas — užbaigti telkti milijoną.

Šiuo metu *Lietuvių Fonde* yra 725.000.00 pagrindinio kapitalo įnašų. Iki milijono nemažai trūksta. Kyla klausimas, ar esame pajėgūs per vienerius metus surinkti 275.000.00? Pesimistai pasakys: ne. Optimistai: pabandysime, gal pavyks. Visi dėkimės prie optimistų ir bandykime.

Mes gerimės žydais. Neretai jiems pavydavome, matydami kokie jie yra vieningi, kai iškyla reikalas finansiškai paremti jų užmojus. Skaitydavome laikraščiuose, kad žydai vien tik Chicagoje per keletą valandų sugebą surinkti keletą milijonų. Mes gi nepajėgime sutelkti vieno milijono per 9 metus!

Yra entuziastų, LF "liga" sergančiųjų, kurie sako: "Sarmata mums lietuviams, kad iki šiol nesukrovė milijono dolerių į *Lietuvių Fondą*. Ar skurde gyvename? Visi, su mažom išimtim, esame materialiai apsirūpinę. Bet nuo *Lietuvių Fondo* atsiribojame dėl to, kad dolerį labiau mylime, negu savo tėvynę Lietuvą." Čia daug tiesos pasakyta. Reikia

pridurti, kad mūsų profesionalai bei bizniečiai, net ir jaunesnio amžiaus, yra labai gerai įsikūrę ir medžiagiškai apsirūpinę. Bet nemaža jų dalis didžiajai LF idėjai yra "užmi-gę". Visi dėkime pastangas juos iš to "miego" pažadinti.

LF svarba ir reikalingumu lietuvis patriotas neabejoja. L. F. lietuvių visuomenėje yra "įsipilietinęs", kasmet skirdamas vis didesnes sumas lietuvių. Per 9 savo gyvavimo metus LF tam jau yra paskyręs 172.000.00. Jei LF nebūtų, kokioje padėtyje šiandien būtų mūsų jaunosios kartos lituanistinis švietimas — lituanistinės mokyklos ir kitos mūsų pastangos mokslo bei kultūros baruose? Kas būtų suteikęs minėtos sumos paramą tam svarbiam mūsų tautos išlikimo reikalui?

Kiekvienas lietuvis turėtų žinoti, kad mūsų jaunimas su LF finansine parama bus įgalintas siekti mokslo viršūnių, laimėjimų meno, literatūros, technologijos ir kituose baruose. Turėdami tokius paruoštus lietuvius, mūsų tautos vardą plačiau paskleisime kitų pasaulio tautų tarpe. Turime siekti iškilti savo talentais į pačias aukščiausias viršūnes ne tik mokslo, literatūros, meno, dainos-muzikos srityse, bet ir politinės veiklos plotmėje. Tomis kryptimis *mūsų pastangų variklis yra Lietuvos Fondas*. / Nukelta į 6 psl.

Pabaltiečiai Jungtinėse Tautose

Pokalbis su UBA-BATUN prezidentu inž. K. K. Miklu

Apie BATUN, NewYorke labai aktyviai veikiančią pabaltiečių organizaciją, nekartą esame rašę LD žurnale, dėję net ištisus reportažus. Neretai pasinaudodavome jo biuletenio žiniomis, spausdindami jas anglų k. dalyje, kad būtų prieinama visiems pabaltiečiams ir kitataučiams.

BATUNo veiklos žingsniai, nukreipti į Jungtinių Tautų ambasadorius ir atstovus, verti visų mūsų dėmesio ir paramos.

Rezoliucijų komitetas daug padarė, išpopuliarindamas Lietuvos ir kt. Pabaltijo tautų laisvės reikalą JAV senate ir atstovų rūmuose, išgaudamas reikšmingas rezoliucijas, kad JAV vyriausybė Pabaltijo tautų laisvės klausimą įneštų į JT. Tačiau visi matome, kokios nuotaikos vyrauja J. Tautose, kai sprendžiamas koks klausimas, nepalankus antidemokratiniam blokui... BATUNo uždavinys — parengti dirvą Jungtinėse Tautose, informuojant Lietuvos ir kitų dviejų Pabaltijo tautų laisvės reikalu JT priklausančių tautų atstovus, kurių daugumas, patys vos "gimę" kaip valstybės, pirmoj vietoj rūpinasi tik savo reikalais, o apie Pabaltijo buvusias laisvas valstybes arba yra "apšviestos" sovietų arba išgirsta pirma karta...

Vienas reikšmingiausių BATUNo žygių — susitikimas su kongr. Derwinskiu tą pačią dieną po jo debatų J. Tautose, iškeliant Lietuvos ir kitų Pabaltijo tautų padėtį (Žiūr. tekstus anglų k. dalyje: psl. 17-19).

Šia proga mūsų korespondentas kreipėsi į BATUNo prezidentą Kęstutį Miklą, patiekdamas keletą klausimų:

— *Visų pirma norėtume, kad paaiškintumėte mūsų skaitytojams, ką reiškia tas dvigubas UBA-BATUN vardas?*

— Kai pradėjome savo darbą akcijai į Jungtines Tautas, savo organizaciją pavadinom BALTIC APPEAL TO THE UNITED NATIONS (sutrumpintai BATUN) vardu. Kad nesusiaurintume savo veiklos ir dėl visos eilės kitų priežasčių, mūsų teisiniai patarėjai patarė, kad, oficialiai inkorporuojant šią organizaciją, turi būti parinktas platesnės apimties vardas. Tuo būdu pasirinkom UNITED BALTIC APPEAL (sutrumpintai UBA) vardą. Organizacinę struktūrą padarėm tokią, kad UBA turi du padalinius — BATUN ir Information Service (Informacinę Tarnybą). Praktiškai yra tik vienas vienetas. Kadangi BATUNo vardas labiau prigijo dėl savo pirmųjų veiklos žingsnių, tai šiandien kasdieniniame gyvenime jis vartojamas, nors oficialiai turime vadintis UBA-BATUN vardu.

— *Kada ir kieno organizacija įsteigta? Ar ji tik komitetas, veikiąs New Yorke, ar turi narių ir kitur ir ar yra jos skyrių?*

— BATUNas oficialiai įsikūrė tik 1966 m. vasario 9 d., tačiau jo idėja ir užuomazga prasidėjo tuoj po Lapkričio 13 Manifestacijos ir Žygio į Jungtines Tautas 1965 metais, kai

kilo klausimas, kas turėtų įteikti to žygio metu priimtą rezoliuciją į Jungtines Tautas, reikalaujančią laisvės ir nepriklausomybės Pabaltijo kraštams. To žygio aktyvistai, kurių skaičiun įėjo ir estai su latviais, nusprendė, kad tai jų pačių pareiga užbaigti pradėtąjį darbą. O kai rezoliucija buvo įteikta, po partitės lankant JT atstovybes, buvo prieita išvados, kad reikalinga pastovi organizacija, kuri rūpintųsi Pabaltijo klausimu Jungtinėse Tautose.

BATUNas nėra joks lokalinis komitetas. Jis yra viso pasaulio pabaltiečių organizacija su nariais visuose pasaulio kontinentuose. Žinoma, daugiausia narių turime Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje. Pačiam New Yorke ir apie jį turime tik apie 10% visų BATUNo narių. BATUNas yra daugiau priimtinas mūsų jaunesniajai kartai, todėl ir narių daugumą sudaro ši karta, jau čia užaugusi ir subrendusi bei mokslus beigusi išėivijoje. Tačiau nemažai narių yra ir iš vyresniosios kartos, kuri tiki ir pritaria BATUNo idėjai. BATUNo narių skaičiuje yra ir keletas organizacijų — keturios JAV LB apylinkės, du ALTo skyriai ir viena SLA kuopa. BATUNo nariu gali būti kiekvienas pabaltietis, pareiškęs savo norą raštu ir įnešęs \$10 metinio nario mokesčio. Pensininkams ir studentams tas nario mokestis tik \$3. Savo skyrių kitose vietovėse BATUNas neturi, bet planuoja juos organizuoti.

— *Ar galėtumėte paaiškinti, kokių būdu išrenkama BATUNo vadovybė, kai jūsų nariai taip išsisklaidę po visą pasaulį, ir kas šiuo metu ją sudaro?*

— Manychiau, būtų pravartu šiek tiek paaiškinti apie BATUNo struktūrą. BATUNą sudaro trys pabaltiečių sekcijos, kurios savistoviai veikia, turi savo atskiras valdybas, parenka metinio susirinkimo metu kandidatų į BATUNo direktoriatą ir, reikalui esant, padeda BATUNo direktoriatui techniniuose reikaluose. Visą BATUNo veiklą ir politiką sprendžia tik BATUNo direktoriatas, ir paskira sekcija negali daryti jokių nutarimų BATUNo vardu.

Lietuvių sekcijai jau kelinti metai vadovauja prelatas Jonas Balkūnas, buvęs pirmasis BATUNo prezidentas. Mūsų sekcijos valdybą sudaro 10 asmenų, kurie buvo išrinkti sekcijos metiniame susirinkime.

BATUNo direktoriats išrenkamas korespondenciniu keliu visų narių iš sekcijos pasiūlytų kandidatų. BATUNo kontrolės komisija patikrina visus prisiūstus balsavimo lapelius, suskaičiuoja balsus ir paskelbia da-

Inž. Kęstutis K. Miklas, Plainview, N. Y., UBA-BATUNo prezidentas.

Foto V. Maželis

K. K. Miklas, Plainview, N. Y., President of the United Baltic Appeal — BATUN (United Baltic Appeal to the United Nations).

vinis BATUNo metinės konferencijos metu. Tos konferencijos metu išrenkama ir nauja kontrolės komisija po vieną iš kiekvienos tautos. Naujai išrinktieji direktoriai (po tris iš kiekvienos tautos), susirinkę pirmam posėdžiui, išrenka BATUNo prezidentą, vykdo pirmininką ir paskirsto kitomis pareigomis. Visieinamieji, techniniai ar administraciniai reikalai direktoriato posėdžiuose sprendžiami balsų dauguma. Tačiau, kada yra svarstoma BATUNo politinė strategija ar metodai akcijai, ir kokia vesti Jungt. Tautose, kiekviena tautybė, jei klausimas nepriimtinas, gali pareikšti savo "veto" ir tuo sustabdyti iškelto klausimo svarstymą ar nutarimus.

Šiuo metu, be manęs, BATUNo direktoriatė lietuviams atstovauja Helen Kulber-Kulbokie ir Vytautas Jurgėla. Direktoriais antininkais yra prel. Jonas Balkūnas, P. A., D. Bulgarytė ir B. Budrevičius. Į direktoriatą iš latvių įeina: Ints Rupners (vykd. pirmininkas), kun. N. Trepša (viceprezidentas) ir dr. U. Blukis. Iš estų: A. Juriado (viceprezid.), R. Virkmaa (įždininkas) ir M. Linnamaa (narė). Kontrolės komisiją sudaro: V. Mangulis (latvis), N. Umbrazaitė ir K. Vellenuome (estė). BATUNas išlaiko ir savo nuolatinę įstaigą, kuriai vadovauja latvė D. Vallens. Šalia techninių darbų įstaigoje, ji taip pat redaguoja periodinius BATUNo informacinius biuletenius (BATUN NEWS) ir yra akredituota korespondentė prie Jungtinių Tautų.

— *Koks yra jūsų organizacijos tikslas, veiklos platforma ir plotas?*

— BATUNas susikūrė tik vienam tikslui: kelti Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės atstatymo klausimą Jungtinėse Tautose. Ten jo visa veikla vyksta, nuolatos vizituojant JT atstovybes, supažindinant jų atstovus apie esamą padėtį Pabaltijyje ir apie ten vykdomą žmogaus teisių pažeidimą, rusifikaciją, religijos priespaudą ir t. t. Dėka

Vienas iš pagrindinių UBA-BATUN uždavinių — apjungti visus pabaltiečius bendrai kovai dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės. Metiniai BATUNo rengiami Baltijos Festivaliai pasidarė tradicija. Tūkstančiai New Yorko ir apylinkių lietuvių, latvių ir estų suplaukia į juos pasigėrėti liaudies menu ir pabendrauti.

The guiding principle of UBA-BATUN is that the common fate of the Baltic nations demands the united effort of all the Balts in exile. The Baltic Folk Festival 1971 sponsored by United Baltic Appeal - BATUN at Priedaine in New Jersey provided opportunities for Balts to strengthen their social and cultural ties.

Sketches courtesy of artist Joe Papin, New York Daily News.

mūsų nuolatinės informacijos naujom tautom, įeinančiom į Jungtines Tautas, dabar jau retai kada pasitaiko, kad koks nors jos atstovas nežinotų apie Pabaltijį ir, žiūrėdamas į žemėlapi, neieškotų Lietuvos Pietų Amerikoje, Balkanuose ar prie Kamčatkos. Reikia nepamiršti, kad apie 80 naujų valstybių įsikūrė nuo II Pasaulinio karo pabaigos. Jų diplomatai jauni, daugelis jų dar nebuvo gimę, kai Sovietų Rusija užgniaužė laisvę Pabaltijui. Reikia daug pastangų ir informacinės medžiagos juos apšviesti, kad gautume bent šiekį tokį pritarimą ar užuojautą mūsų vedamai kovai.

Kad jie mūsų atžvilgiu nesiorientuoja, nesunku suprasti: kažin, kiek geresnė padėtis būtų ir daugumas šių dienų mūsų pačių, o gal net ir kai kurių veikėjų, jeigu, pav., jie sėdėtų Jungtinėse Tautose ir vieną gražią dieną prisistatytų jiems Montenegro, Namibijos ar Hercegovinos atstovai su prašymais užtarti jų padėtį jų kraštų laisvės ir nepriklausomybės kovoje; kiek žinotume apie tuos kraštus, jų istoriją, problemas, surištas su praeitimi, ir kiek, momento pagauti, žinotume, kur tie kraštai buvo ar yra?

— Gal galėtumėte paminėti žymesnius BATUNo žygius ir pasireiškimus?

— Per septynerius savo egzistencijos metus daug dirbom ir nemažai pasiekėm. Sunku čia būtų viską išvardinti. Viena tik noriu pasakyti, kad BATUNas nepraleido nė vieno įvykio nereagavęs, nežiūrint, kiek jies liestų Pabaltij. Kadangi apie ankstyvesnius žygius buvo nekartą spaudoje rašyta, jų neminėsiu ir paliesiu tik praėjusius metus. Šalia padarytų žygių ryšium su kongr. Derwinskio debatais JT-se, pačiu svarbiausiu darbu reiktų laikyti mūsų padarytus žygius JT Žmogaus Teisių Komisijos sesijoje, kuri įvyko praėjusių metų pavasarį Ženevoje. Į tą sesiją savo lėšomis pasiuntėme net tris savo stebėtojus, kurie, pagal mūsų instrukcijas iš New Yorko, atliko milžinišką darbą, asmeniškai įteikdami visą mūsų paruoštą medžiagą ir memorandumus tos komisijos nariams, su jais gavo susitikti ir pasitarti prieš pradedant svarstyti klausimą dėl laisvo išvykimo iš savo krašto ar dėl sugrįžimo į jį. Visa mūsų medžiaga

WHEN BALTS OF 3 COUNTRIES ROMPED IN STATE OF HAPPINESS

Čia spausdinamas dail. Joe Papin piešinys iš praeito BATUNo Festivalio užpildė pusę puslapio New York Daily News, 1971 m. rugsėjo 5 d., sekmadienio laidoje.

Prie piešinio buvo atspausintos šios redakcijos pastabos —

The sketch was accomplished by these remarks:

The 1971 Baltic Folk Festival, held recently in Freehold, has been described as "a day to remember... at which Balts from near and far play host to one another... at a joyous gathering... with its gaiety and friendliness... where Balts

enjoy being together. Those of the three divergent nationalities of Estonia, Latvia and Lithuania — known as the Baltic states, but held by the Soviet Union since World War II — joined in folk songs, music, dances and colorful costumes to show and remind one another of their rich heritage.

There were 1,000 people there, among them, NEWS artist Joe Papin. These sketches reflect his impressions of the festival.

Sketches at the festival show: Below, Lithuanian Women's sextet. L. to r.: Latvian soloist Margarita Dace Karklins accompanied by Mara Ezerkalns, N. Y. Lithuanian Dancers, Lakewood Estonian Dancers, N. J. Latvian Dancers.

buvo paremta faktais apie Simą Kudirką, Simokaičius ir Brazinskus. Kad šis klausimas negavo tikėtosios eigos, reikia kaltinti tik Rytų bloką ir Prancūziją, kuri rėmė klausimo svarstymą nukelti į sesijos pabaigą. Rezultatas buvo tas, kad, kaip ir visuomet tokiais atvejais, jam svarstyti pritrūko laiko. (Šio klausimo svarstymas *automatiškai* — su pirmenybės teise, — buvo nukeltas į šių metų sesiją, o ne dėl kažkokios intervencijos iš mūsų vieno veiksnio, kaip klaidingai buvo paskelbta mūsų spaudoje.). Dėka mūsų energingų atstovų, mes daug ko patyrėme, sužinojome, kas ištikrų jų yra Pabaltijo draugai ir iš kur ateityje galime tikėtis paramos. Pav., Austrijos atstovas komisijoje savo iniciatyva padarė net tai, kad dėl Brazinskių pasiuntė savo asmenišką laišką visiems Turkijos parlamento nariams, prašydamas, kad Brazinskių neišduotų Sovietams ir kad jiems būtų suteikta azylis teisė.

Norių paminėti dar vieną faktą: praėjusių metų rugsėjo 22 d. sukako 50 metų nuo Lietuvos, Latvijos ir Estijos priėmimo į Tautų Sąjungą. Kai kiti tą faktą pamiršo, BATUNas ėmėsi iniciatyvos, kad ši svarbi sukaktis neliktų nepamirėta. Buvo pasiūsti specialūs memorandumai visoms tautom, kurios tada

buvo tos sąjungos nariais ir šiandieną taipgi yra Jungtinėse Tautose. BATUNas surado Tautų Sąjungos archyvuose to įvykio tos dienos protokolus su visom pasakytom kalbom ir balsavimo daviniais, kaip iš tikrųjų Pabaltijo kraštai tada buvo priimti į Tautų Sąjungą. Atkreiptinas į tai mūsų istorikų ir LE dėmesys, kad padarytos klaidos būtų ištaisytos.

— *Besikalbant teko paminėti mūsų veiksnus, idomu, kokie BETUNo santykiai su pabaltiečių centrinėmis organizacijom, o ypač su lietuviškais veiksniais?*

— Pačioj pradžioj turėjom bėdų su visais. Dabar su latvių ir estų centrais problemų nėra. Jie mus pripažįsta kaip organizaciją akcijai vesti Jungtinėse Tautose ir vieni patys be mūsų nieko nedaro Jungtinėse Tautose. Iš jų gauname ir šiek tiek paramos, pav., pernai metais A. Latvių Sąjunga davė BATUNui \$2000 piniginių paramą. Su lietuviškais veiksniais, išskyrus JAV Lietuvių Bendruomenės c. valdybą, santykiai nėra tiek šilti, kokie turėtų būti darniam bendradarbiavimui. Pasitaiko viena kita informacija, liečianti BATUNo darbus, kuri klaidina visuomenę. O to galėtų ir nebūti. *Nukelta į 6 psl.*

Atkelta iš 5 psl.

— Jūsų žygiams reikalinga daug informacijos medžiagos apie Pabaltijo kraštus, — ar pakanka, kur gaunate, kaip su informacine medžiaga yra?

— Čia esame tikrai sunkioj padėtyj, ypač kas liečia Lietuvą. Latviai šioj srityj yra daugiau apsirūpinę už lietuvius, jie labiau vertina propagandinės bei informacinės medžiagos reikalingumą, ir net visom pagrindinėm kalbom. Vliko prieš porą metų išleista brošiurėlė anglų kalba apie Lietuvą tinka daugiau kelionių biurui, turizmo įstaigėlei ar šiaip padalinti, bet jokių būdų ne reprezentacijai. Vlikas neturi lėšų ką didesnio išleisti, tai suprantama. Tokių leidinių leidimu, bent anglų kalba, turėtų susirūpinti Altas, kuris kasmet nemažai surenka pinigų Vasario 16 progomis. Į "laisvinimo" kategoriją, manau, turėtų įeiti ir šios rūšies knygų leidimas.

Reikia mums tos medžiagos ir kitomis kalbomis, ypač prancūzų ir ispanų. Tomis kalbomis nėra nieko, o yra daug kraštų mums palankių, kurių valstybinė kalba prancūzų arba ispanų. Reiktų tinkamų knygų ir net rusų kalba, kad su teisybės žodžiu galėtume pasiekti Sovietų Sąjungos satelitus, ir pačią Sovietų Sąjungą. Kadangi Pabaltijo kraštų likimas ir kova yra bendri, vertėtų išleisti tokią knygą susitarus su latviais ir estais, — būtų pigiau ir praktiškiau.

— Priėmus Raudonąją Kiniją į Jungtines Tautas, kokios pozicijos laikosi BATUNas jos atžvilgiu ir ar numato susitikti su jos atstovais prie JT?

— Padėti Pabaltijui atgauti nepriklausomybę esame pasiruošę kalbėti net su pačiu velniu. R. Kinijos atstovybę prie JT jau kontaktavome ir numatome greitai laiku pasimatyti su jos atstovais. R. Kinijos pareiškimai JT Saugumo Taryboj prieš Sovietų Sąjungą mums teikia šiokių tokių vilčių, nebent santykiai su rusais sunormalėtų ar būtų kliūčių iš ideologinės linkmės. Mes turime būti atsargūs, kai paliečiamas ideologinis klausimas. Reikia nepamiršti, kad Jungtinėse Tautose visos ideologijos yra pripažintos ir toleruojamos. Būtų mums net žalinga, jei tą klausimą sietume su Pabaltijo nepriklausomybės atstatymu. BATUNo pažiūra — Pabaltijys turi atgauti sau nepriklausomybę tik laisvo apsisprendimo keliu. Kokia ideologija turėtų būti mūsų krašte atgavus nepriklausomybę, patys lietuviai Lietuvoj turi teisę pasisakyti, žinoma, be jokios įtakos ar spaudimo iš šalies.

— Anksčiau, rodos, minėjote, kad JT Žmogaus Teisių Komisija šiemet posėdžiams susirinks New Yorke. Ką BATUNas numato ir kokių būdų veikti?

— Komisijos posėdžiai prasidės kovo 6*).

Apie žygius, kurie yra jau eigoje, šiuo metu kalbėti gal būtų net žalinga. Pasakysiu tiek, kad šiai sesijai ruošmės nuo lapkričio mėn. Geros medžiagos davė 17 Latvių Komunistų laiškas užsienio komunist partijoms, taip pat mūsiškės LB išleista brošiurėlė "The Violation of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania..." panaudota. Apie pastangas ir rezultatus išgirsite vėliau.

— Kaip apie BATUNą ir jo nuolatinę veiklą būtų galima gauti daugiau žinių?

— Apie BATUNą kasmet išleidžiame vieno puslapio sąlankėlę, kur duodame šiek tiek istorinių žinių ir trumpai apie savo veiklą. Sąlankėlę (anglų k.) gali gauti kiekvienas paprašęs. Daug kas į mus kreipiasi laiškais, norėdami kai kurių faktų apie mūsų žygius Jungtinėse Tautose. Į tokius klausimus esame priversti susilaikyti nuo atsakymo, ypač, kai žygiai yra pačioj eigoj. Geriausias žinių šaltinis — BATUNo informaciniai biuleteniai, kuriuos kiekvienas gali užsiprenumeruoti už \$10 metams. (B. leidžiami periodiškai anglų kalba).

— Visoms "veikloms" reikalingos lėšos — iš kur BATUNas gauna lėšų savo veiklai?

— Lėšų klausimas ir mums yra labai opus, nepaslaptis. Dėl jų stokos labai dažnai esame priversti atsisakyti net nuo labai rimtų projektų tam tikrai akcijai Jungtinėse Tautose.

BATUNo metinis biudžetas šiuo metu siekia \$18.000, ir yra labai sunku tokią sumą pinigų surinkti. Mūsų pajamų pagrindą sudaro narių mokesčiai ir prenumerata už informacinius biuletenius. Baltijos Festivaliai, kuriuos rengiame tikslu suartinti pabaltiečius, nors nedaug pelno atneša, bet vis dėlto padeda mūsų veiklai. Aukų iš pavienių asmenų, palyginti, nedaug sulaukiame. Didžiausia parama — apie 60% ateina iš latvių visuomenės. Lietuviai suaukoja tik apie 25% visų pajamų, nors mūsiškių yra žymiai daugiau, negu latvių ar estų. Didžiausią vienkartinę auką iki šiol esame gavę iš latvio Robertsas Hiršs, kuris paskyrė BATUNui net \$10.000, su sąlyga, kad tie pinigai būtų panaudoti pilnam mūsų įstaigos įrengimui ir raštinės mašinų įsigijimui.

Išlaidų turime labai daug. Trečdalis biudžete numatytų išlaidų išeina mūsų įstaigos nuomai ir algai vienam nuolatiniam tarnautojui. Vidutiniškai per metus mes išsiunčiame apie 20.000 įvairių laiškų į visą pasaulį. Nesunku apskaičiuoti, kiek vien tik pašto ženklams išeina. O kur kitos raštinės išlaidos popieriui, raštinės reikmenims, telefonui, telegramoms? Niekas tų dalykų neduoda už dyka.

*) Šis pasikalbėjimas prarastas kovo 5.

Mūsų padėtį kiek lengvina tas faktas, kad esame atleisti nuo visų valstybinių mokesčių ir kad aukojantis savo piniginę auką gali nurašyti nuo savo Income Tax.

Galėtume daug daugiau darbų atlikti savo Tėvynės labui, jei turėtume daugiau tų lėšų. Mums nepaprastai reikalinga paramos ir kai kurioms skoloms apmokėti. Kas pritaria mūsų darbui, prašyčiau jį paremti, atsiunčiant didesnę ar mažesnę auką, įstojant nariu, ar užsisakant biuletinį. Mūsų adresas: *United Baltic Appeal*, 2789 Schurz Ave., Bronx, New York 10465.

Malonus pirmininke, ačiū už išsamų pokalbį, linkime tolimesnės sėkmės. Manome, kad ir mūsų skaitytojai, daugiau su jūsų veikla susipažinę, neliks abejingi BATUNo veiklai.

Atkelta iš 3 psl.

Ar suprantame ir pakankamai įsigiliname, kad su LF parama per lituanistinį švietimą lietuvių išeivių jaunimas kartu ruošiamas tęsti darbą tų, kurie išeina iš aktyviųjų darbuotojų eilių. Čia ir glūdi LF didžioji prasmė. Štai dėl ko susipratęs lietuvis, besisielojęs savo tautos išlikimu, turi stoti į LF narių eiles. Štai dėl ko visi LF nariai su savo įnašais tampa aktyvūs ir nuolatiniai kovotojai dėl Lietuvos laisvės, nes jų sudėtais LF pinigais-kapitalu ruošiamas naujus kovotojus, kurie pakeis pasitraukusius iš veiklos ar iškeičiusius amžinybėn. Miręs LF narys pasi- lieka gyvųjų narių tarpe, nes jam atstovauja jo pasilikęs fonde įnašas, kasmet duodamas tam tikrą sumą lietuvybei.

Norėtusi galvoti, kad jei iki šiol neturime LF milijono, tai tik dėl to, kad permažai mūsų visuomenė buvo apie LF informuota. Tiesa, LF vadovybė, atskiri LF entuziastai bei rėmėjai per 9 metus pateikė nemažai tos informacijos. Bet tai buvo daugiau partizaninės pastangos, o ne sutelktas organizuotas darbas. Dideli darbai padaromi tik didelių pastangų, didelių, sujungtų jėgų. Jei mūsų politiniai veiksniai — ALT, Bendruomenė, organizacijos, sambūriai, draugijos, lietuvių parapijos, klubai, švietimo institucijos, *savo iniciatyva* būtų nors vienerius metus aktyviai prisidėję prie LF propagavimo, manytina, fonde milijonas jau būtų sutelktas. Todėl šiais LF dešimtmečio metais vieningai ir nuosekliai visi dėkime pastangas, kad pasiektume milijoną. Turėdami milijoną, galėsime tarti: buvom geri savo motinos Lietuvos vaikai. Tau, Lietuva, sukrovėme kraitį — *Lietuvių Fondą* ir tikime, kad jo pagalba išaugs pats gražiausias, nerūdijantis, gyvas *paminklas* mūsų mylimai motinai - Lietuvai, sukurtas jos gerųjų sūnų ir dukterų išeivijoje.

Neužmirškime šiais LF dešimtmečio metais įsijungti į LF narius — tapti nuolatiniais, pastoviais kovotojais dėl mūsų tautos išlikimo.

A. Rėklaitis

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIS II-JO TEATRO FESTIVALIO LAIMĖTOJAS

II-jame Teatro Festivalyje 1971 m. lapkr. 25-28 d. d. Chicagoje dalyvavo 3 teatrai: LB Jaunimo Teatras su K. Ostrausko "divertismen-tu" "Metai" (rež. M. Smilgaitė), jų buvo du spektakliai; Hamiltono L. Dramos sambūris "Aukuras" su J. Jankaus drama "Audronė" (rež. E. Kudabienė); ir Los Angeles Dramos sambūris su A. Landsbergio kome-dija "Paskutinis piknikas" (rež. D. Mackialienė).

Kiti dramos sambūriai, žadėję dalyvauti, dėl įvairių priežasčių prieš pat festivalį atsisakė.

Jauniausia teatralų grupė yra LB

Chicagos Jaunimo Teatras, veikias 3 su puse metų, pastatęs 6 veikalus. (Porą jų režisavo komp. Darius La-pinskas).

Nors tik vienas Chicagos teatras savo pavadinime turi žodį "jauni-mo", tačiau visuose ansambliuose yra pakankamai jaunimo, o kai kur jis net dominuoja.

Hamiltono "Aukuras", veikias jau 20 metų, yra pastatęs per 20 veikalų, gastroliaavęs kitose koloni-jose; kai kurie jo aktoriai yra gimę beveik kartu su teatru. Pažymėtina Hamiltono teatralų naujiena — su lietuvišku veikalu, verstu į anglų k.,

Teatro Festivalio laimėtojams žymenis išdalinus. Iš kairės: D. Mackialienė, Los Angeles Dramos sambūrio rež. ŽYMUO už geriausią pastatymą; Dalia Kučėnienė, žymenų skirstymo kom. pirm.; A. Kairys, Kultūros Fondo pirm.; Nelė Dauguvietytė-Kudabienė, Hamiltono dr. teatro Aukuro rež. ŽYMUO už išpūdingiausius rūbus. Marija Smilgaitė, Chicagos Jaunimo Teatro rež. ŽYMUO už dekoracijas.

Prize presentation. Director D. Mackialienė (1st) of Los Angeles Drama group, which received 1st prize for best production.

Scena iš L. A. Dramos sambūrio A. Landsbergio komedijos "Paskutinis piknikas" pastatymo Los Angelėse.

Iš kairės: V. Sakalauskas, V. Vidugiris, D. Blažys, V. Dovydaitis, E. Dovydaitienė, Vl. Gily, A. Giedraitis ir M. Prišmantas.

A scene from A. Landsbergis' prize-winning play "The Last Picnic", as reproduced in Los Angeles.

Foto L. Kantas

išeiti į kanadiečių publiką. (McMaster universitete anglų k. suvaidinta J. Marcinkevičiaus "Mindaugas" ir kt.).

Los Angeles dramos sambūris, pergyvenęs keletą režisierių, nuo 1962 m. (taigi, šiemet dešimtmetis) yra vadovaujamas stiprios Dalilos Mackialienės rankos. Jie yra pastatę dešimtį veikalų ir porą davę re-čitatyvine forma.

Sambūris buvo paskelbęs dramos veikalo konkursą, kuris davė du laimikius: A. Kairio "Ku-ku" ir A. Landsbergio "Paskutinį pikniką".

Režisierės energija, iniciatyva ir neatlaidus ieškojimas tobulesnės meninės scenos išraiškos bei narių pastangos ir darnus darbas ansambliui abu kartus (I ir II festivalyje) atnešė užtarnautus geriausio pasta-tymo rezultatus. (r. n.)

Los Angeles Dramos sambūrio na-riai su savo vadove ir II JAV ir Ka-nados Teatro Festivalio komiteto pirmininku A. Kairiu Chicagoje po spektaklio.

I eilėj, sėdi: (iš k.) Raša Urba-nienė, Dalila Mackialienė, režisierė, A. Kairys, Ema Dovydaitienė, Viltis Jatulienė; stovi: Donatas Blažys, Vytautas Vidugiris, Algis Žaliūnas, dailininkas-dekoratorius, Vincas Do-vydaitis, Vladas Gily, Alg. Giedrai-tis, Manfredas Prišmantas, Vytas Sakalauskas.

Los Angeles Drama troupe mem-bers and their leader with Second U. S. and Canada Theatre Festival's committee chairman A. Kairys.

Lietuvių Foto Archyvas

Tėvas miršta...

Ištrauka iš „Draugo“ romano konkurse 1972 m. premijuoto romano „Aidai ir šešėliai“

Tėvo sveikata ne tik kad negerėjo, bet tolydžio vis ėjo blogyn. Nieko nepadėjo nei kelis kartus parvežtas gydytojas. Atrodė, kad, be susimušimo krentant malūne, buvo prisidėję dar ir kiti negalavimai — dieglys iš šono persimetė ir į strėnas. Ir tarpais skausmai taip varstydavo, kad neturėdavo kur dėtis. Ilgainiui pats negalėdavo nei pasiversti, nei atsisėsti — sėsdavosi įsikabindamas abiem rankom į pantį, pririštą ties jo lova prie balkio.

Mes su Birute dabar kiekvieną šeštadienį vis tai vienas, tai kitas parvykdavome namo, kad motinai būtų bent kiek ramiau ir kad ji nesijaustų taip viena. Nuotaika visada būdavo liūdna ir slegianti. Tėvas, paremtas dviem pagalviais, padėtais už nugaros, sėdėdavo lovoje, primenančioje vežimą, parengtą ilgai kelionei, ir žiūrėdavo tylus ir susimąstęs, tarsi savo dvasioje matydamas nežemiškas tolimas. O motina, kuri, priėjusi ko padėti, atrodydavo rami ir net lyg ir šypsančiu veidu, būdama viena ir kiek toliau, staiga garsiai pravirkdavo.

Tas jos verksmas taip gūdžiai ir taip veriančiai nuskambėdavo tyloje paskendusiuose namuose, kad ir mes pajusdavome baimę — kažką neišvengiama ir antgamtiška žmogaus dalioje. Atrodydavo, kad ji kažką aiškiai mato ir jaučia. Ir mes, išsigandę jos galimo būsimos atsakymo, klausdavome:

— Kas jums, mama?

— Nieko, nieko...

— Tai kō jūs verkiate?

— Nieko, vaikai. Nieko, tik kartais taip sunku, kad nei nepaeinu. Ar buvote pas tėvą? Pabūkite su juo dažniau. Nueikite...

Tai, kas jai seniau labai patiko ir ką ji mėgo, dabar bijojo ir vengė — malūno. Kai vieną kartą paklausiau, ar žmonės atveža malti — gal reikėtų jį kada šeštadienį paleisti, ji atsakė:

— Nereikia. Ir kas buvo atvežta, išsivežė. Jis man, sūneli, kaip kokis neprietelius. Kad ne jis, tai tėvas gal ir dabar būtų sveikas.

Gegužės pabaigoje, vos grįžus mums su Birute iš gimnazijos ir susėdus už stalo pietų, įeina į kambarį Markelis, mūsų kaimynas, kuris pavasarį apsėjo laukus, ir sako:

— Važiukite namo! Tėvas miršta...

Tai pasakęs, jis vėl skubiai išėjo pro duris ir, atsisėdęs vežime, laukia, vis žiūrėdamas, ar mes ateiname. O kai tik susėdome į vežimą, jis taip truktelėjo vadeles, kad arkliai pasileido neįprastai greita rishia nelygiais akmenimis grįstomis gatvėmis. Išvažiavus iš

miesto, jis dar smarkiau varė arklius, ir vežimas šokinėjo ir vartėsi kelio duobėse, kuriuos dar nebuvo užtaisytos po pavasario palaidinių.

Žiūrėdami į Markelio veidą, kuriame atspindėjo išgąstingas skubėjimas, nieko jį neklausėme ir visą kelią tylėjome. Tik tai, kai pagaliau arkliai įsuko į kiemą, pro pirkios duris išėjo verkdamas motina.

— Matai, sūneli!.. Matai, sūneli, tu netikėjai, o mano širdis seniai nujautė. Aš visada ir visada prisimindavau tuos bobutės žodžius, kai tik ištekėjau: „Liksi, Aneliute, našlė...“

Supratome, kad tėvas jau miręs. Ir tai buvo jaučiama visoje aplinkoje — visur. Atrodė, kad ir sodas, ir medžiai, ir malūnas kitokie — pasikeitę: tylūs, susikaupę ir susimąstę. Kitaip čirškė ir žvirbliai, rengdamiesi nakčiai ir susimetę gedulo spalvomis — violetiniai — žydinčiuose alyvų krūmuose, ir kregždės, kiemo pažeme šaudydamos pro atkeltus vartus.

Sutemus visi trys — motina, Birutė ir aš — išėjome į kiemą. Lauke buvo nepaprastai tylu. Jokio judesio, jokio garso — viskas sustoję. Tylėjome ir mes. Motina, giliai susikaupusi ir tarsi apimta kažkokios mistinės baimės, nejudėdama stovėjo kiemo viduryje ir, iškėlus galvą, klausėsi. Klausėmės ir mes, nors nieko negirdėjome — tokioje neapsakomoje tyloje buvo visa giliai paskendę. Atrodė, kad visa sodyba — namai, kiemas ir sodas ir kiek atokiau stovįs malūnas — juto kažkokį anapus padvelkimą, kuris fatališkai artėja ir pagaliau pasigirsta žmogaus žemiško kelio žingsnių aiduose.

Tokioje visa būtim juntamoje tyloje stovime gana ilgai. Paskui girdime — pašiūrėje, netoli malūno, obliuoja. Pradžioje negarsiai, vos gali pajusti. O toliau vis aiškiau ir aiškiau.

— Vaikai, ar girdite? — labai tyliai paklausia motina.

— Girdime, — atsakome abu kartu.

— Aš tuos garsus seniai girdžiu. Nuo gegužės pradžios, kai tik tėvas susirgo, — sako motina.

Mes su Birute klausiamai pažiūrime į vienas kitą, o paskui į motiną. O ji sako:

— Vieną naktį išbundu ir aiškiai girdžiu — obliuoja. Vinciai, sakau tėvui, ar tu girdi?

— Man grabą daro, — sako jis. Ir mane kaip peiliu kas pervėrė — jis jau nepasveiks, lyg kas pasakė. Ir nuo tos nakties tas obliavimas, kai tik sutems, tuoj ir girdėti...

Mes nieko nesakėme, tik stovėjome ir klausėme. Ir juo labiau temė ir tyla, apgaubdama visą sodybą ir visą aplinką juntamu ir tarsi net girdimu vidiniu susikaupimu, didėjo, tuo ir tas obliavimas, atrodė, vis garsėjo.

Tik kai netrukus pradėjo rinktis žmonės ir pro atdarus langus pasigirdo giesmininkai, o motina ėmė garsiai verksti, jis nutilo — mes daugiau nieko negirdėjome.

□

Vacys Kavaliūnas — dūkas, gimęs ir augęs netoli Nemuno krantų. 1928 m. baigęs Alytaus gimnaziją, įstojo į VDU, kur studijavo lietuvių ir prancūzų literatūrą ir pedagogiką. Beletristika reiškėsi humanitarų literatūros sekcijoje.

Baigęs studijas (dipl. darbas „G. Flaubert Ponioje Bovary“), nuo 1936 m. dirbo Tauragės gimnazijoje; 1942 perkeltas į Vilkaviškį inspektorium, o 1943-44 — čia pat direktorius.

1944 pasitraukė į Vakarus. Mokė liet. gimnazijose, Hamburgo hanzos un-te gilino studijas.

1949 atvyko į JAV ir apsigyveno Clevelande, kur darbavosi lit. mokyklose, vedė aukštesnius lituanistinius kursus, buvo direktorium. Lankė Western Reserve un-tą, buvo priimtas į Phi Sigma lota garbės organizaciją ir gavo prancūzų literatūros magistro laipsnį.

Literatūrinėmis temomis rašė ir spausdino Atėityje, Aiduose, Dirvoje, Drauge, Liet. D. ir kt. Romano premiją šimet laimėjo antrą kartą.

□

□

Z. Tenisonaitės išversta, redaguota ir pernai išleista lietuvių poezijos antologija flamandų k. susilaukė gausių ir šiltų kritikos atsiliepimų spaudoje bei poetų laiškuose vertėjai.

„Een steen heeft geen hart“ — „yra puiki knyga, kuri man padarė gilų įspūdį“, rašo flamų poetas M. van Gavere.

Šiuo metu T. yra sudariusi flamų poetų antologiją lietuviškai; be to, yra parengusi literatūrinių pasakų rinkinį, o taip pat rašo poeziją lietuviškai, pasiekdama puikių brandumo žymių. (Ž. pluoštą jos naujausios kūrybos 9 psl.).

□

Foto nuotraukoje: Zenta Tenisonaitė-Hellemans su savo vyru Jurgiu Kalėdų parengime.

Poetiniai susimąstymai

“O dust, cruel dust, what do you want
of me?” TAGORE

SĄMONĖ

Mano mintys —
samanom apžėlusios ir senos.
Gyvatė geležinė tarp griuvėsių,
gaivalų, takų.

Ko ieškau — atsakyti negaliu.
Klausimai mane, tarytum vėjas
smėlį, gairina.

Rausiuos gilyn
į melsvo molio gabalą,
pirštais galvojimo graibau
minčių vangias vagas.

Atsakymo nerasdama.

ŽMOGUS

Stengiuos išibrauti aš į tavo
sieloje paslėptą piešinį
ir pūstelėt į tavo dvasios
dulkėtas mintis...

Kas liks — jeigu siela birės
kaip smėlis?
Kas liks — jeigu dvasia
apleidus kūną — molis bus?

Kas tu esi? Tave aš ieškau
tamsiam labirinte —
baltoje skalėje elektriškų impulsų...
Ar augalas esi —
ar gyvulys, protu į saulės šviesą
tiesdamas čiauptukus?

Taip grimstu vis gilyn į minčių labirintą,
pasąmonės tamsiam urve prarandu pojūčių
tikrovę, paklysdama ant slenksčio
tarp erdvės ir laiko, —
ieškodama žmogaus gyvenimo prasmės.

Kas tu esi?
Gal tik metano,
amoniako ir azoto mišinys?
Gal tik gėlė esi, kuri minčių
šaknim dar laikosi, per klaidą
atsiradusi ant žemės?

Ir apgrai bom rausiuosi aš
į gelmių giliąją bedugnę —
ieškodama
ŽMOGAUS ESMĖS.

DIEVAS

Ieškodama Tave, Didysis Dieve,
grimstu aš dar giliau
į sąmonės salto mortale,

į urvą, kur išnyksta keturių
dimensių kontūrai amžinoj tamsoj.
O tarp pačių didžiųjų saulių visatos
esi Tu Dieviška Būtybė,
nejuntama mums pojūčiais,
be kvapo, skonio, be spalvos.

Vis ta pati ir kintanti
ir tobula be pabaigos,
to amžinojo grožio simbolis —
ŠVIESA.

LAIKAS IR MIRTIS

1.

Tylos grąžtas grėžia geležį.
Žiezirbos žydi kaip rožės.

Tylos grąžtas grėžia laiką:
be pradžios, be pabaigos,
be saiko.

Laikas pragrėš granitą ir geležį.
Šiandien ir vakar — subiręs rytoj.

2.

Tylos keltuvai kelia
laiko kėsnius.
Tylos kaukliai
kaukia ir laukia.

Akimirksnis pranyksta
pasaulio padairų ir

pervazų paletėje.

3.

Dar žingsnis ir angis įgels.
Takų atgal nėra.

Vien dykuma,
kur glaudžias pavojingame
smėly gyvybė,
kurią įgels gylis
gelsvos mirties gyvatės.

1971.

PIEŠINIAI

Natiurmortas

Jūros juodose bangose
plaukia baltos žuvytės.
Negyvos...

Jūros juodose bangose
plaukia baltos žuvėdros.
Negyvos...

Viešpatie, ar ir Tu plauki
juodose bangose negyvas?
Mirusios jūros...

Andalūzijos eskizas

Mėnesienos sidabrinis lankas lūžo,
žvaigždžių žiburėliai žiba žaisdami
melsvu nuometu mėnulio Mūzos.
Žvilga žvaigždės, dega baltas auksas,
pasirodo pasakų peizažai man
skambėdami skambalais sidabro saulės.
Kas sekundė jūros veidas kinta.
Iš Velykų Ryto giedančių garsų
vėl pavasario ŠVIESA paplinta.

GROŽIS

(Iš ciklo “Keturių dimensijos”)

Ėjau šiandien pro seną parką,
o pasivėlinęs ruduo,
mane ūmai netyčia pabučiavo:
švelnus sparnukas peteliškės
ir tylintis vanduo,
kuris nurimęs snaudžia
pavėsyje varinių bukų ir kaštanų.

Rasos lašus sugėrė sausos kerpės.
Spalvingus siūlus suverpė diena.
Pabudęs vėjas vijo kitą vėją,
paklysdamas takelyje staiga.

Ką šnara švendrės — aš nebesuprantu...
Kodėl vanduo suvirpo — aš nebežinau...

Tik kvepia samanų ir nendrės,
sudžiūvę lapai šlama, pro klostes kamienų
šypsos rudens saulė raudonai.

Ar tu žinai, koks nuostabiai
gražus yra pasaulis!

Zenta Tenisonaitė

LIETUVOS RELJEFINIS ŽEMĖLAPIS (MODELIS)

Gimė idėja...

Mintis padaryti reljefinį Lietuvos žemėlapių kilo 1962. Pradžioj tai buvo daugiau sentimentalus jausmas: krašto ilgesys, mėgėjo svajonė, prof. P. Matulionio padarytas, berods, Karo Muziejuje matytas, Lietuvos reljefinis žemėlapis bei to žemėlapio man paliktas neišdildomas įspūdis. Besirutuliojant minčiai, ieškant knygų, žemėlapių, modeliui daryti atitinkamos medžiagos, apdirbimo būdų, sprendžiant eilę grynai techninių klausimų bei aukščio mastelio nustatymo, teko išeiti iš mėgėjiškumo ribų. Kilo noras esamomis sąlygomis ir turimomis priemonėmis modelį padaryti kuo tikslesnį. Darbą skatino viltis, kad gal tas modelis bus tinkamas tikrų Lietuvos reljefinių žemėlapių gamybai.

Modeliui panaudojau riešuto medį, nes man riešuto medis yra gražiausias; bet bandžiau ir kitas medžio rūšis ir kai kurias sintetines medžiagas. Pagaliau, iš ko modelis padarytas, nesvarbu, nes modelis tiesioginiai žemėlapių gamyboj nenaudojamas. Svarbu, kad modelis padarytas. Dabar tas modelis man tarnauja dvejopai: jis primena Lietuvos upes, kalnus, ežerus, slėnius, jūrą ir marias, o taip pat yra tartum meno kūrinys.

Darant šių modelių man labai padėjo per virš 20 metų GM kompanijoj įrankių ir modelių (medžio ir metalo) gamyboj įgyta patirtis. Dažnai klausinėdavau savo viršininkus ir tardavausi su jais man rūpimais klausimais, nes knygoje veik jokių savo darbui reikalingų techniško patarimų, išskiriant vieną, — nesi-smulkinti dėl tikslumo, — ypač vertikaliame mastelyje, neradau. Esą svarbu "bendras estetiškas vaizdas". Tat dirbau kuo tiksliau ir kruopščiau, nes iš patirties žinau, kad dirbant rankomis įrankį .003 colio tikslumu, pagamintos automobilio durys ar kitos dalys nevisada gerai veikia...

Darbas užsitęsė ilgokai, net aštuonerius metus, nes dirbau tik laisvalaikiu, išskyrus vasaros metą. Šešeri metai praėjo pasiruošimo darbams: žemėlapių ir knygų ieškojimui, medžiagos ir darbo metodų parinkimui ir dveji metai techniškam darbui.

Dvejus metus negalėjau pradėti darbo, nes nebuvau tikras dėl upių ir upelių atžymėjimo būdo. Pagaliau pats sugalvojau, ir jis visai naujas, nes jokioj knygoj to neradau. Atrodo, labai lengva per kalkinį popierių atžymėti upę ant medžio ar kitokios plokštės, bet jau po pirmo kaltelio piūvio upės vagos atžymėjimas nusipiauna, dings-

ta. Mano metodu upės ar upelio vaga, kad ir kažkaip giliai bepiautum, nedingsta. Šis metodas yra pats tiksliausias kopijuojant upes nuo kito žemėlapio.

Niekur negalėdamas gauti Karo Topografijos sk. išleisto I:400000 Lietuvos žemėlapio (nors a. a. prof. Stp. Kolupaila buvo nurodęs keletą asmenų, kurie tokį žemėlapių turi), parinkau J. Andriaus sudarytą ir L. E. išleistą Lietuvos žemėlapi 1:500 000 (tikriau 1:532000) mastelio su izohipse kas 50 metrų. Taigi mano padarytas Lietuvos reljefo modelis (ne žemėlapis) yra minėto žemėlapio kopija, kiek tai liečia upes, upelius, aukštumas, kalnus ir ežerus. Be to, iš angliško ir JAV naujausių žemėlapių papildyta apie 80 kalnelių ir aukštumų. Iš L. E. XV tomo papildyta kalnai virš 200 metrų aukščio, kurių nėra atžymėta L. E. žemėlapyje. Papildyta ežerais, į vakarus nuo Minsko ir Naugardo, kurių nėra L. E. žemėlapyje, bet kurie atžymėti Anglijos, JAV-bių ir Mindaugo hidrografiniame žemėlapyje.

Reljefinių žemėlapių gamyba dabar nėra paslaptis. Gaminami jie dabar moderniškiausiomis priemonėmis, pav., elektronine mašina sterioplanigraph, kuri iš aviacijos nuotraukų tiesiog ant popieriaus braižo izohipses. Kita elektroninė mašina, panthograph router, pagal izohipses išpiausto reljefą ant medžio ar kitokios medžiagos. Deja, tos priemonės kainuoja šimtus tūkstančių dolerių!

Taigi — svarbiausia dalykas (ir brangiausias) yra reljefo modelio pagaminimas. Ant modelio jokie atžymėjimai nedaromi. Toliau eina kartografų darbas. Reikalingi atžymėjimai daromi plokštumoje, taip, kaip gaminant paprastą žemėlapi.

Pavienio žemėlapio kaina priklauso nuo spausdinamų egz. skaičiaus. (Pav., JAV žemės paviršiui atvaizduoti yra 220 atskirų žemėlapių 18" x 26" colių dydžio ir jų vieno kaina \$4.00).

Kaip vyko reljefinio modelio darbas

L. E. žemėlapis yra 30" x 40" dydžio, izohipsės (spalvomis) yra kas 50 metrų nuo jūros lygio.

Pradžioje naudojau taip vadinamą "step method", kuris naudojamas auto pramonėje "master model" ar presų (die "pattern") gamyboje.

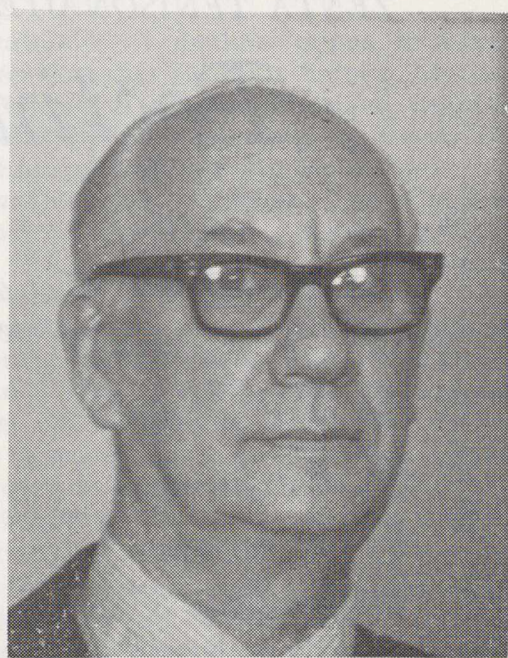
Kiekvienai 50 metrų aukščio izohipsei ėmiau vidutiniai vieno aštuntadalio colio medžio plokštę, t. y. pirmoji nuo jūros lygio izohipsė buvo trijų šešioliktųjų colio storio, sekančios vis plonėjo iki pati viršu-

tinė, 7-toji, buvo tik vienos šešioliktosios colio storio. Toks izohipsių storių plonėjimas rekomenduojamas reljefinių žemėlapių gamyboje. Tai daroma tam, kad būtų išvengta kalnuotame terene per daug staigių šlaitų (Vilnius, Gardinas), gautų modelyje, kurie nebūtų charakteringi tai vietai. Tačiau nuo to nukenčia vertikalaus mastelio ir kalnuotumo tikslumas, nors tas netikslumas topografų nejaudina. Pagaliau kas ir reikalautų to precizinio tikslumo? Nei kariškiai, nei kelių ir melioracijos ar kiti inžinieriai savo tikslams tokio žemėlapio panaudoti negali. Jiems svarbu mikroreljefas, kuris nustatomas vietoje tam tikrais instrumentais. Įsivaizduokite, kad žemėlapyje 1:500 000 mastelio dviejų milimetrų ilgyje yra vienas kilometras (3 mm — 1 mylia), gi viename kilometre ar mylioj gali būti daug kalnų ir kalnelių ir svarbių strateginių punktų... Apšiviltų tie mano kolegos agronomai ir ūkininkai, kurie modelyje ieškotų savo buvusio Lietuvoje ūkio lauku kalnelio ar slėnio (nebent tik jis būtų gana žymus ir su pavadinimu).

Pirmosios izohipsės 0-50 (counter line) kontūrai ir jų ribose (iki sekančios izohipsės linijos) esančios upės, upelius ir ežerus per kalkinį popierių perpiešiau ant trijų šešioliktųjų storio medžio plokštės ir atitinkamu piūkleliu išpiausčiau kontūrus, upes ir upelius. Ežerų nepiausčiau, tik jei jie susisiekdavo su upeliu — skersai perpiaudavau. Visus kitus ežerus atžymėjau vėliau, baigęs reljefo skaptavimą. Pirmoji izohipsė yra Baltijos jūros, Kuršių marių ir Aismarių krantai ir Pajūrio ir Vidurio žemumų dalys. Antroji izohipsė 50-100 metrų nuo jūros lygio, ir t. t.

Taip išpiovęs ir suklijavęs izohipsių plokštės vieną ant kitos, gavau pirminį reljefo modelį, vadinamą "step method". Tokiu "laiptelių metodu" architektai atvaizduoja prie projektuojamo pastato modelio nelygų terena.

Ant šio reljefo įvairių spalvų rašau atžymėjau pagrindines morenas ir upių vandenskiras bei žinomus kalnus. Prieš pradėdamas skaptuoti reljefą, kaip minėjau, kalnų ir aukštumų skaičių papildžiau iš naujausių šaltinių. Kadangi mano modelio uždavinys atvaizduoti reljefą - kalnuotumą, todėl ir stengiausi rasti ir atžymėti kuo daugiau kalnų ir slėnių, nesiribodamas, pav., vien kalnais virš 200 metrų aukščio. Man atrodo, tokiam reljefiniame žemėlapyje svarbu atžymėti ir 20 metrų kalnelį terene, kuris bendrai gal tik 4-5 metrų aukščiau jūros lygio. Svarbu ne absoliutus kalno aukštis, bet reliatyvus — su aplinkos terenu. Visus tuos papildomus atžymėjimus padariau ant L. E. žemė-

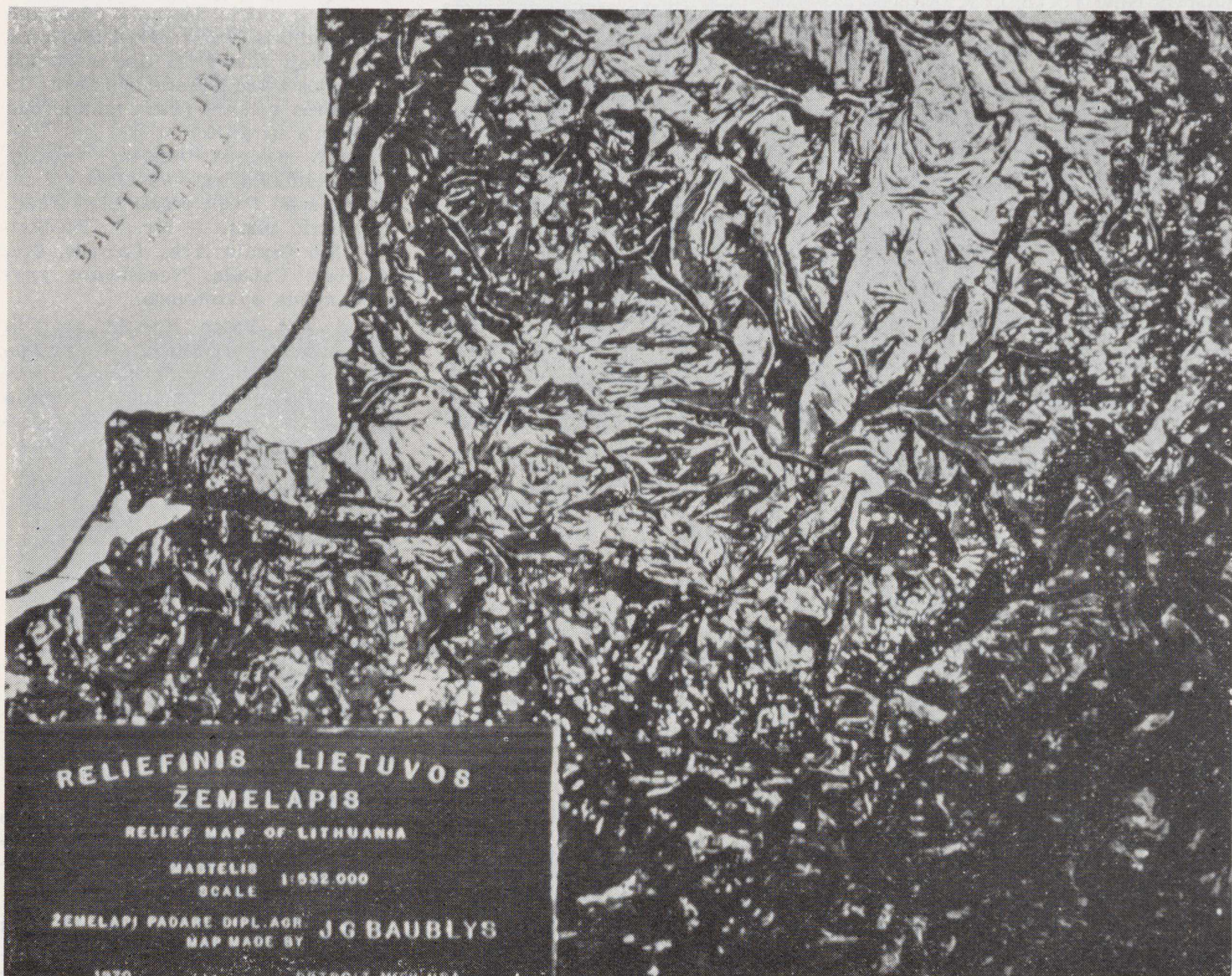
Jurgis G. Baublys, gyvenęs Detroit, Mich., Lietuvos reljefinio žemėlapio (modelio) sumanytojas, dirbėjas ir čia spausdinamo rašinio autorius.

mėlapio (pėdas perskaičiavęs į metrus) per kalkinį popierių ant suklijuoto "laiptelių reljefo". Taip pat atžymėjau didesniųjų ežerų vietas.

Kalnų, aukštumų ir didesniųjų ežerų aukštumas nuo jūros lygio retai atitiko izohipsių aukščiams, t. y. 50, 100, 150 ir t. t., todėl turėjau padaryti pataisas. Pav., užklijavęs 7-tą izohipsės plokštę, Kriavos kalno vietoje gavau viso 350 metrų, gi Kriavos kalnas turi tik 320 metrų aukščio, todėl nuo paskutinės izohipsės plokštės turėjau kalteliu nupiauti 30 metrų, arba truputį daugiau pusės jos storio. Jei tokia operacija pasitaikydavo ne kalno viršūnėje, o plokštumoje, pav., Naručio ežeras yra 163 metrai nuo jūros lygio, gi plokštės paviršius čia yra 200 metrų, tai apibrėžęs Naručio ežero ribas, kalteliu pažeminau paviršių iki 163 metrų.

L. E. XV tome A. Bendorius duoda 35 kalnų virš 200 metrų aukščio pavadinimus. Iš jų 15 atžymėti L. E. žemėlapyje. Likusių kalnų geografines padėtis suradau karinių žemėlapių foto kopijose (gautose iš Br. Kviklio ir Vl. Vijeikio) 1:100 000 mastelio. Nustačiau dar 9 kalnų geografinę padėtį (11-kos kalnų geografinę padėtį nustatyti nepavyko; keletą klaidų radau ir L. E., JAV ir Anglijos žemėlapiuose).

Morenų atvaizdavimas lygiai svarbus kaip ir visų kitų reljefo žymių. Morenomis atvaizduoti naudoja prof. A. Bazalyno "Fizinė Lietuvos TSR geografiija", I ir II t. (1958 ir 1965 m.) Čia aprašomos svarbiausios morenos ir jų susidarymas. Kai kurie geografi išpėjo, kad Lietuvos ribose ne visos morenos yra ištirtos. Be to, tokio mažo mastelio reljefiniame žemėlapyje modelyje sunku būtų, ypač kalnuo-

J. G. Baublio padaryto reljefinio Lietuvos žemėlapių fotografija.

The Lithuanian agronomist J. G. Baublys has composed an original map of his country in relief and color. (The description of his modern technique is given in the Lithuanian article here published.)

tose vietose, jas visas atvaizduoti. Sverbesnės morenos modelyje yra pavaizduotos kaip svarbiausios pasakutinių ledynų liekanos ir liudininkės. Esant už Lietuvos ribų, svarbesnes morenas atvaizduoti užėmė nemaža laiko, kol gavau atitinkamos literatūros ir žemėlapių.

Toliau prasidėjo kalnų, slėnių ir upių vagų formavimas. Tą darbą atlikau kalteliais, o kartais mechaninėm priemonėm. Lyginau ir šlifavau stiklo popieriu ir metaliniu šepetėliu Dremell. Specialia minkšta medžiaga, Walnut filler, turėjau užpildyti piūkleliu išpiaustytas upių ir upelių vagas (todėl upės ir upeliai modelyje atrodo tamsiai rudos spalvos), atsiradusius plyšius ir skylinius ir šiai medžio poras. Po to sekė labai ilgas lyginimo ir šlifavimo procesas. Tokiame modelyje

negali būti jokių apdirbimo (įpiovimo) pėdsakų. Negali būti aštrių kalnų (Jų nėra nė JAV reljefiniame žemėlapyje pavaizduotuose Colorado ar Ricky Mt. kalnynuose). Dar toliau sekė keli sluoksniai bespalvio lako (liquid plastic). Po kiekvieno lako sluoksnio peržiūrėdavau ir, kur reikėjo, stiklo popieriu, šepetuku ar plieno vilna (steel wool) lygindavau. Visas medžio darbas nuo pradžios iki pat galo reikėjo daryti dėvint padidinamais stiklais akiniais.

Kada visas paviršius buvo jau pakankamai išlygintas ir banguotas, be staigių lūžių ar duobių, pradėjau dėstyti ežerus. Kalkiniu popieriu čia pasinaudoti negalėjau. Matinį, bet permatomą popierį 4"x4" dydžio dėdavau ant L. E. žemėlapių ir pieštuku perpiešdavau esančius ežerus ir upes (pridėdavau upes dėl orientacijos ant modelio). Atžymint ežerus, kartu buvo tikrinamas ir upių tinklas, kuris ypač Aukštaitijos aukštumose labai painus (L. E. žemėlapyje jis taip pat nelabai aiškus dėl naudojamų ryškių spalvų ir daugybės kitų atžymėjimų). Dažnai "teisybės" reikėjo ieškoti kituose

žemėlapiuose ar Br. Kvickio "Mūsų Lietuvos" tomuose, kur duota nemažai mažesnių vietovių schemų. Atžymėti didesnius ežerus kontūrais, ar mažesnius tik taškais dar nepakako. Kiekvienas didesnis ar mažesnis ežeras bavo savo "guolį". Kaip anksčiau minėjau, kiekvieno didesnio ežero vandens paviršius nuo jūros lygio buvo atitinkamai išskaptuotas. Mažesnių ežerų atžymėtos vietose kalteliu ar motoriniu piūkleliu išpiaudavau truputį gilesnę vietą ("guolį"), kurią tuoj padažydavau šviesiai mėlyna spalva, kad nepamesčiau. Padažęs turėdavau porą valandų laukti, kol dažai išdžius. Dažydamas turėdavau pagal L. E. žemėlapi sekėti ežero originalų dydį ir formą. Tų ežerų atžymėjimas sutapo su devynias savaites užtrukusiu GM streiku; šiaip modelis gal dar ir šiandien nebūtų buvęs baigtas.

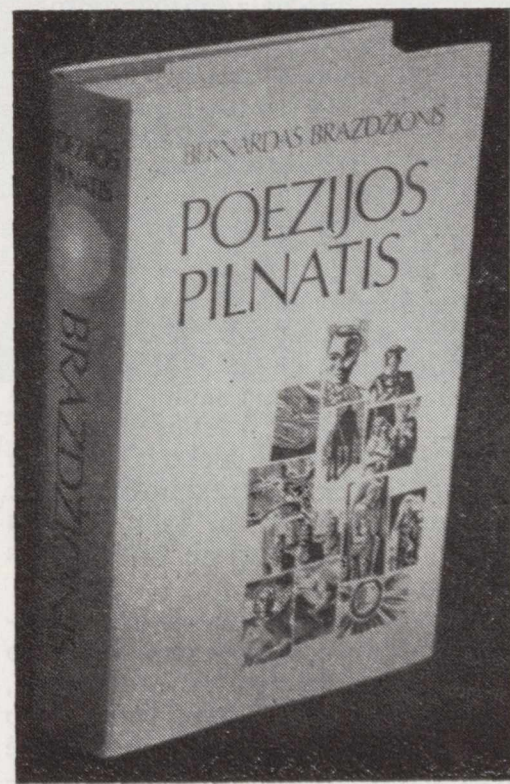
Kai kas klausia: kiek tikslus mano modelis? Į tą klausimą norėčiau atsakyti klausimu: kiek tikslus L. E. žemėlapis? Kitas klausimas būtų: kaip tiksliai aš jį nukopijavau? Mano modeliui buvo reikalinga tik izohipsės, kalnai, upės, ežerai. Ne-

reikalingi miestai, keliai, sienos, (rubėžiai) ir kt.

Tiesa, per tam tikrą laiką kai kurių upių vagos natūraliai ar dirbtinai pasikeitė. Rodos, Šešupė į Nemuną dabar įteka 6 klm aukščiau; Biržulio ežeras, berods, išleistas; "Kauno jūra" užpylė 60 kv. klm.; pastatyta apie 20 naujų mažesnių užtvankų hidroelektrinėms stotims, iškasti keli nauji kanalai, nusaustos pelkės ir t. t. Tie pasikeitimai vyksta ir toliau, todėl kiekvienas žemėlapis sensta ir darosi netikslus nuo pirmosios pagaminimo dienos.

Gali pasitaikyti ir klaidų; jų yra ir JAV bei Anglijos žemėlapiuose, bet visa tai yra pataisoma.

Red. pastaba: Ši santrauka yra padaryta iš J. Baublio pranešimo mokytojų suvažiavime. Praleidome "Lietuvos žemės paviršiaus susidarymo" skyrių, kai kurias, mūsų manymu, ne taip svarbias teksto vietas ir literatūros sąrašą. (Trumpinimas darytas su autoriaus leidimu).

Kaina \$10

Užsisakyti:

Brazdžionio Rinktinėi Leisti Komitetas
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

arba "Lietuvių Dienos"

4364 Sunset Boulevard
Hollywood, California 90029

Mūsų knygyne galite gauti daugelį kitų naujausių leidinių:

M. Gimbutienė, Balts. \$7.50

Dr. J. Končius, Vytautas the Great Minkštais viršeliais \$3, kietais \$4.

Lietuvių-Anglų kalbų žodynas. \$5.

Anglų-Lietuvių k. žodynas. \$6.

Knygos ir autoriai

Fotografijos meno džiaugsmas A. Kezio, S.J. Foto kompozicijose

Albuminio formato knyga, Z. Morkūnienės projektuotu aplanku. Atspausdinta 1972 m. Morkūno spaustuvėje, Chicagoje, kaina \$6.00. Galima gauti ir anglišką tekstą, pavadintą "Form and Content".

Tai viena iš retų knygų, kuri žavi ir ištrinai apipavidalinimu, ir vidiu turiniu. Tik vartyk ir grožaukis. Ir beveik nieko joje neaiškaus nebūna, kai perskaitai nuotraukų autoriaus Algimanto Kezio, S.J. žodį-pasisakymą ir Hugh Edwards, Chicagos Meno Instituto fotografijos skyriaus kuratoriaus, įvadą.

Nuotraukų autorius paprastai, trumpai, logiškai išdėsto fotografovimo tikslą (= susižinojimo priemonė) apskritai, specifinius įvairių fotografų siekimus (foto technikos išradėjai, fotografai škiecininkai, vaizdo atradėjai...), fotografijos turinio ir formos santykį. Pats autorius prisipažįsta, kad jis yra susikoncentravęs į vaizdo atradimą ir kad jis formą daugiau vertina už turinį. Jo "šventoji kūrybos valanda" esanti p a m a t y m a s; ir fotografinio kūrinio atbaigimas — tobulai techniškai to pamatyto vaizdo įforminimas. Antorius neneigia nei reportažinio, nei dokumentinio fotografovimo; jis tik nelaiko jų savo tikslu; o menkos formos fotografija — menka — ir baigtas reikalas.

Fotografovimo meno esmė, pagal Algimantą Kezį, S.J. yra p a m a t y t i ir paskui pamatyta vaizdą tiksliai kitiems p a r o d y t i. Ir savo žodžio pabaigoje jis pasisako: "Mano kelias — tai lyg kokio keliauninko, kuri žavi saulėlydžiai, šešėliai, atspindžiai, kartais ir veidai. Savo nuotraukoje nieko nebandau įrodinėti, nieko nereklanuoti, tik dalinuosi džiaugsmu, kad atradau grožio spindulį kurioje nors žemės kertėje."

Iš gana plačios bibliografijos matyti didelis susidomėjimas A. Kezio fotografija ir įvairūs mėginimai ji, kaip menininką, atspėti. Gal dėl to foto autorius, pagaliau, nusprendė pats pasakyti savo "menininko credo". Savo žody Algimantas Kazys nustebina savo realiu paprastumu, beveik griežta šios meno srities koncepcija ir kuklumu; savo 64-se šios knygos nuotraukose, kaip ir ankstesnėse, jis mus žavi savo kosmopolitiškumu, originalumu, subtilumu. Manau, kad A. Kezys yra per gilus menininkas, kad jį taip lengvai išgvildentume ir nusakytume; gal ir jis pats šiame "žody" mus tik kukliai "užveda ant tako".

Jei fotografovimo esmė — pamatyti, tai kodėl A. Kazys p a m a t o padriką siūlą ant grindų, atspindžius vandenį, vaikus baseine propinčius, laivelį įlankoje, paukštį narve, negriuką tarp langų, paskutinį vagoną... Jei aš būčiau fotografas, gal "pamatyčiau" gėles, medžius, lietus, tolimą saulėlydį, žmogaus žvilgsnį... Kitas žmogus pamatytų, tiksliau, sugautų foto aparatu kitus pasaulio vaizdus, daiktus ar

Žurnalistikos premija J. Brazaičiui

— Sausio 23 d. Jury komisija, sudaryta New Yorke, L. K. Mokslo Akademijos žurnalistikos premiją paskyrė Juozui Brazaičiui.

Juozas Brazaitis

Komisijos sprendimo tekstas taip skamba: Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos kunigo Juozo Prunskio fondo žurnalistikos premijos jury komisija, sudaryta iš kun. Leonardo Andriekaus, OFM, dr. Domo Jasaičio, dr. Jokubo Stuko, dr. Vytauto Vyganto ir dr. Broniaus Radzivano, susirinkusi Kultūros Židinyje 1972 m. sausio 23 d., žurnalistikos premiją 500 dol. visais balsais skiria Juozui Brazaičiui už brandų bei svarų įnašą į lietuvių periodinę spaudą per 50 metų.

J. Brazaitis, pradėjęs žurnalistiką reikštis nuo 1921 m., dirbo "Lietuvos" dienraštyje (1923-27), vėliau buvo vienu iš "XX amžiaus" redaktorių, literatūros, kultūros ir visuomeniniais klausimais yra prirašęs šimtus gilaus turinio, įtaigaus stiliaus, plačios minties straipsnių, kurie labai daug prisidėjo prie mūsų žurnalistikos kultūros pakėlimo.

Pastaraisiais metais jis yra vienas iš "Darbininko" redaktorių, pasižymis politiniu išvalgumu ir minčių konstruktyvumu (vedamieji ir politinės anotacijos, net ir be parašo išduoda jų autorių).

žmones. Šios knygos "foto kompozicijose" pastebiu ne vien pamatytą idomų daiktą ar vaizdą, bet dažnai harmoniją kelių dalykų: šviesos ir šešėlio ir tam tikro daikto; kelių daiktų ir žmogaus ar paukščio... Liaudiškai tariant, — čia kažkas derinasi, gražu. Nors A. Kezys nėra savo fotografijose nei religiškas, nei filosofiškas, nei poetiškas tiesiogine prasme, bet jo nuotraukose juntų gilų šių trijų aspektų susiliejamą. Jo "pamatyti" vaizdai ir jo foto nuotraukų kompozicijos leidžia žiūrovui mąstyti, gėrėtis ir su pasilgimu laukti daugiau įvairių spindulėlių, kuriuos šis "keliauninkas" sugaus, įrėmims ir parodys.

Alė Rūta

Lietuvių Fondas remia literatūrą

— Lietuvių Fondas, be L. Rašytojų Draugijai mėcenuojamos premijos, skiria tam tikras sumas ir specialioms projektams. Parašyti Lietuvių literatūros istorijai (trių metų projektas), po 100 dol. į mėnesį, pradedant 1972 m. sausio mėn., paskirta Pr. Naujokaičiui.

Pr. Naujokaitis studijavo literatūrą ir vėliau daug metų buvo literatūros mokytojas; daug rašė periodikoje recenzijų ir kritikų bei straipsnių literatūros temomis; yra išleides literatūros istorijos (vieną tomą) vadovėlių vidurinėms mokykloms. Yra nuosaikus literatūros nagrinėtojas ir objektyvus vertintojas.

Paskutiniaisiais metais yra išleides keletą beletristikos ir poezijos knygų.

— Dr. J. Grinius knygai "Veidai ir problemos lietuvių literatūroje", kurią leidžia L. K. Mokslo Akademija, LF paskyrė \$1000 paramos.

Per daugelį, ypač paskutiniųjų, metų dr. J. Grinius yra svariai ir prasmingai atsiliėpęs į žymesniuosius mūsų literatūros klausimus ir plačiai nagrinėjęs ryškesnius veikalus. Jis literatūrai stato ne lengvus uždavinius, nepateisindamas nei formos, nei turinio dekadanso. Jo literatūros svarstymų tomas žada būti vienas iš pagrindinių veikalų mūsų lit. kritikos istorijoje.

Dr. Jonas Grinius

— Į Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos jury komisiją šiais metais įeina: Kotryna Grigaitytė, Paulius Jurkus, Pranas Naujokaitis, Leonardas Žitkevičius — LRD nariai, ir Antanas Sabalis — Lietuvių Fondo atstovas. Premijos mėcenasas (\$1000) jau kelinti metai yra Lietuvių Fondas.

LRD jury komisija svarsto visame laisvajame pasaulyje išleistas grožinės literatūros knygas. Leidėjai prašomi savo išleistas grožinės literatūros knygas siųsti bet kuriam iš komisijos narių. Bus svarstomi 1971 m. išleisti veikalai.

Praėjusiais metais premija buvo paskirta K. Bradūnui už poezijos rinkinį "Donelaičio įkapas".

● Šių metų rudenį bus įteikta Montrealyje, Kanadoje, devintoji iš eilės Vinco Krėvės vardo literatūrinė premija. (\$500). Šią premiją įsteigė ir skiria Lietuvių Akademijos sambūris Montrealyje. Skiriama kas dveji metai už dar negavusį premijos tame laikotarpy išleistą literatūros veikalą (šiais metais bus skiriama už 1970-1 m. bet kur laisvajame pasaulyje išleistą veikalą. Jury komisija bus paskelbta vėliau. Knygos po 2 egz. siųsti Liet. Akad. sambūrio pirm. — Mr. V. Plečkaitis, 585 Gerald Ave., LaSalle, 690, Quebec, Canada. Neatsiųstos knygos nebus svarstomos.

Iki šiol Vinco Krėvės premiją yra laimėję šie autoriai: Jonas Aistis, Jonas Mekas, Marius Katiliškis, Algimantas Mackus, Vincas Ramonas, Kostas Ostrauskas, Antanas Vaičiulaitis, Kazys Barėnas.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Lietuvių Poezija išėivijoje 1945 - 1971. III. Redagavo Kazys Bradūnas. Literatūros serija nr. 5. Ateities leidinys, 1971. 672 psl. Kietais viršeliais, aplankas dail. G. Karoso. Kaina \$13.00.

Antologijoje dalyvauja 80 poetų, nuo Mykolo Vaitkaus, g. 1883, iki D. Karužaitės, g. 1954. Įvadą "Egzodo poezijos šuoliai" parašė V. Skrupskelytė.

Foto kompozicijos. Algimanto Kezio, SJ foto nuotraukų albumas. 64. Įvadas H. Edwards, Autoriaus žodis. Išleido M. Morkūnas, Chicago, Ill. Kaina \$6.00. Užsisakyti: Liet. Foto Archyvas, 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Antanas Skirka, **Ilgiosios tavęs.** Pasakojimai ir legendos. Išleido Žemaičių Knygų Mėgėjų Ratelis Gintaras, Australija, 1971. Aplanką piešė inž. A. Jakštas. Spaudė N.S.W., 2192, Australia: 176 psl. Kietais "Mintis" 417 Burwood Rd., Belmore, viršeliais kaina \$3.00.

O. B. Audronė, **Laužai ir kibirkštėlės.** Eilėraščiai mažiems ir jauniems. 1972 m. Viršelis A. Bartytės, teksto iliustracijos dail. P. Osmolskio. 100 psl. Gaunama: Immaculata Press, Putnam, Conn. 06260. Kaina \$3.00.

Pedagoginio Lituanistikos Instituto leidiniai —

V. Mykolaitis-Putinas, **Rūsčios dienos.** Perspausdintas eilėraščių rinkinys, buvęs išleistas slapta vokiečių okupacijos metais Lietuvoje, rašytas pirmaisiais komunistų okupacijos metais ir pirmomis išsilaisvinimo dienomis. Redagavo ir paaiškinimus parašė D. Velička, Ped. Instituto dir. Spaudos darbą atliko ir mėceno V. Vijeikis. Mažoji Biblioteka, 1972. 44 psl. Kaina \$2.

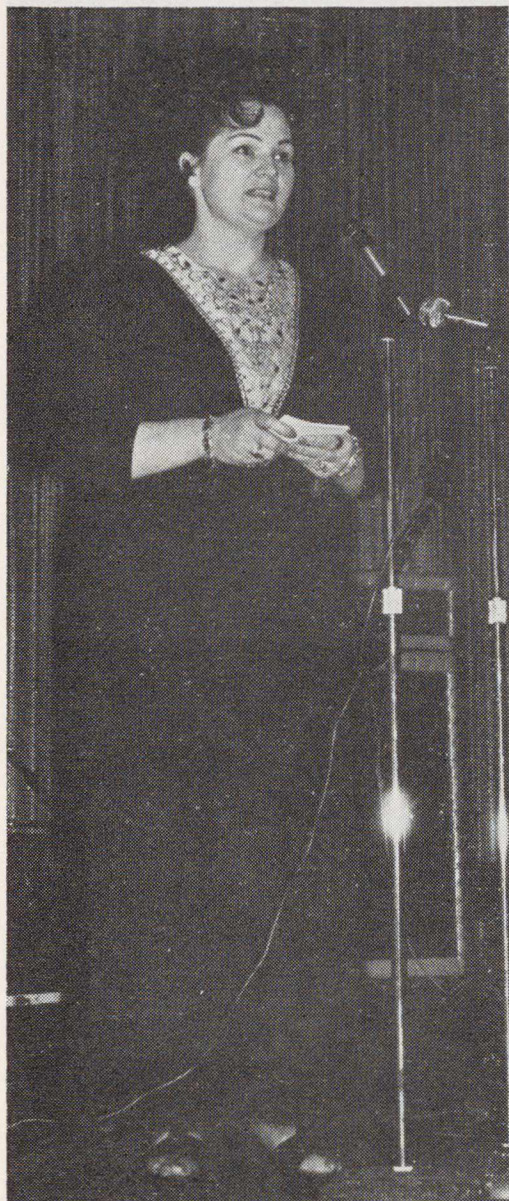
Šiame rinkinyje yra 13 eilėraščių, kurie nepateko į jokių Putino leidinius, išleistas okupuotoje Lietuvoje; jie yra patriotinio turinio arba antikomunistiniai. Už juos autorius buvo priverstas atgailauti ir jų parašymą apgailestauti kaip "nesiorientavimo" pasėką.

Dr. Petras Jonikas, **Bendrinės rašomosios kalbos kūrimasis** antroje XIX a. pusėje. Mėcenasas Lietuvių Fondas. Chicago, Ill. 1972 psl. 334 psl. Kaina \$5.00.

Gaunama: Pedagoginis Lituanistikos Institutas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

SPAUDOS BALIUS

Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdyba vasario mėn. 5 d. Inn Motion salėje (Chicagoje) suruošė spaudos balių. Dalyvavo apie 400 svečių. Tarp kitų, iš New Yorko buvo atvykęs dr. J. K. Valiūnas, Vliko pirmininkas, iš Detroito buv. centro valdybos nariai — Alfonsas

Sol. Dalia Kučėnienė, spaudos baliaus programos vedėja, išsako šio vakaro rūpesčius ir džiaugsmus, pristatydama svečius ir programos dalyvius.

The Executive Board of the Lith. Journalists Association staged a grand Press Ball in Chicago. It also promised the highly representative gathering of guests to make this a return to the significant annual Press Ball tradition of Independent pre-war Lithuania.

Visos foto nuotraukos V. Noreikos

Solistė Vanda Stankienė, su Ažuolo Stelmoko orkestro palyda, atlieka dainų programą spaudos baliuje Chicagoje, vasario 5 d.

Nakas, Vladas Selenis ir LB tarybos narys, iš čia pat dr. K. Bobelis, Alto pirmininkas, Vytautas Kalmantas, JAV LB tarybos pirmininkas. Svečių tarpe buvo matyti įžymių mūsų visuomenės veikėjų, laikraščių redaktorių, radijo valandėlių vedėjų, laikraštininkų, organizacijų atstovų ir kt. — kur čia visus ir išskaičiuosi!

Kalbų nebuvo. Tik sveikindamas žurnalistų iniciatyvą, į svečius žodį tarė Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas, dėkojo žurnalistams už talką Vliko veiklai ir darbams. Drauge paminėjo gerą naujieną: Brazinski nebūsią išduoti sovietams (kovo mėn. įvyks galutinas jų teismas Turkijoje).

Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdyba, spaudos baliaus rengėja, pristato svečiams. Sveikinimo žodį taria valdybos pirmininkas kun. J. Vaišnys, SJ., toliau iš kairės į dešinę — A. Pužauskas, sekr., V. Kasniūnas, vykd. vicep., J. Janušaitis, išd., ir V. Butėnas, vicepirm.

Poetas Antanas Gustaitis iš Bostono savo šmaikščia satyrine humoristika džiugina spaudos baliaus Chicagoje dalyvius.

Meninę programą atliko poetas Antanas Gustaitis iš Bostono, pasikaitęs savo humoristinės kūrybos, kuri, kaip visuomet, užmezgė tarpų kontaktą su klausytojais ir buvo karštai priimta, ir solistė Vanda Stankienė, padainavusi lengvų pramoginių dainų, pamėgta ne tik mūsų klausytojų bet ir anapus uždangos.

Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdyba iš gauto baliaus pelno 1000 dolerių paskyrė į Dr. P. Daužvardžio spaudos fondą jauniems spaudos darbuotojams ugdyti.

Šią gražią tradiciją žurnalistų sąjungos centro valdyba ketina kartoti kasmet. (jjvš)

VEIDAI IR VAIZDAI

(Faces & Places)

▲ Harfordo lietuvių choras "Aidas", vad. muz. J. Petkaičio, vasario 13 d. atliko programą Vasario 16 minėjime, Liet. Amerikos Piliečių klubo patalpose.

Kairėje: minėjimą pradeda Stp. Zabulis, JAV LB Hartfordo sk. pirmininkas. Minėjimą suorganizavo Liet. Bendruomenė. Foto A. Jaras

"Aidas" (Echo) chorus of Hartford, Conn. at the local commemoration of February 16th.

New Britain, Conn. mokinių choras, vadovaujamas muz. J. Beinoriaus, Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime Hartforde vasario 13 d. atlieka dalį programos.

Foto A. Jaras

A school-children chorus, from New Britain, conducted by J. Beinorius, participated at the Hartford Lithuanian commemoration of Feb. 16th.

Lietuvos Veteranų s-gos Ramovė, Hartford, skyriaus 1972 m. valdyba. Iš kairės: V. Nenortas, sekr., A. Mockus, ižd., A. Maslauskas, I vicepirm., P. Simanauskas, pirm., V. Juralis, II vicep., muz. J. Petkaitis, parengimų vad., A. Jucėnas, kontrolės kom. pirm.

Foto A. Jaras

Leaders elected for 1972 of the Hartford, Conn. chapter of the Lithuanian Veterans' Association.

DARBININKAS

pertvarkytas, gausiai iliustruotas, 12 p. išeina kartą savaitėje. Prenumerata metams: \$8.00.

Administracijoje veikia Spaudos kioskas. — Čia gaunami naujausi lietuviškų knygų leidiniai, maldaknygės, lietuviški kryželiai, gintaro ir odos lietuviški išdirbiniai bei lietuviškos plokštelės.

Visais reikalais kreiptis

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Avenue • Brooklyn, N. Y 11221 • Tel. GL 2-2923

I Clevelando minėjimą atsilankė miesto burmistras. — Iš kairės: A. Pautienis, Alto pirm., G. Kudukienė, Clevelando burmistras R. Perk, sol. A. Stempužienė, R. Kudukis (Clevelando miesto sanitarijos dir.), svečias rumunas.

Foto V. Bacevičius

Attending Lithuania's Independence Day commemoration in Cleveland, Ohio: A. Pautienis, ALT chairman., Mrs. G. Kudukienė, City Mayor R. Perk, soloist A. Stempužienė, City Sanitary Director R. Kudukis, and a Rumanian guest.

Čiurlionio ansamblis, vadovaujamas A. Mikulskio, Clevelando Vasario 16 minėjime atlieka meninę programą. Nuotraukoje momentas iš "Vaidilos Vali no" poemos įscenizavimo: vaidila Z. Peckus (kairėj), partizanų sesuo — V. Žilionytė (vidury) atlieka rolę su kanklių pritarimu.

February 16th was commemorated in Cleveland, Ohio, with an artistic program, prepared by the Čiurlionis Ensemble. A scene here from a poem "Bard Valiūnas".

Foto V. Bacevičius

Argentinoje, Loma Samora miestelyje 1971 m. rugs. 12 d. gatvės Lituania atidarymo proga prikalta šitokia bronzinė lenta, padovanota ALOS tarybos vicepirmininko Kazio Kliaugos. (L. S. burmistru yra Dr. E. Roig).

Opening of LITUANIA Street in Loma Samora, Argentine. The bronze plate with inscription was presented to mayor Dr. Enrique Roig by vice-chairman of Lith. ALOS Council K. Kliauga.

Foto A. Kirstukas

ARGENTINOS LIETUVIŲ "LAIKAS"

Dabartinė "Laiko" vadovybė prie Laisvės paminklo liet. parapijos sodely. Iš kairės: kun. J. Petraitis, Tėvų Marijonų viršininkas, leidėjas, Ona Kai-relienė, redaktorė, kun. A. Steigvila, ats. red., Pijus Gudelevičius, adm. Apie "Laiką" ir jo sukaktį rašėme praėjusiame nr.

Publisher, editors, and manager of "Laikas" (The Times), Argentinian Lithuanians weekly; last year they produced its 500th issue.

Venezuela. Maracay lietuvių grupė, išleidus "Venezuelos Lietuvį", "aplaisto" naują numerį ir pagerbia leidėją-mecenatą H. Gavorskį bei redaktorių J. Kukanauzą. Nuotraukoje: (iš k.) L. Gavorskienė (Gavorskis fotogra-fuoja), O. Kukanauzėnė, V. Kukanauzaitė, V. Bieliūnienė, J. Kukanauza ir Vladas Venckus. (vidury — Gavorskiu sūnus Robertas).

A group of Lithuanians in Maracay have gathered to toast both the sponsor and the editor of a current issue of "Venezuelos Lietuvos".

ADMINISTRACIJA RAŠO

GARBĖS PRENUMERATOS \$12.00
už 1972 metus atsiuntė:

J. S. Kriaučiūnas, A. Matulionis
(\$15.00), Rev. J. Pragulbickas, Rev.
Paul Sabulis, L. Simaitis, Rev. F.
E. Statkus.

L. D. žurnalą paremti aukojo:

\$10.00 — A. Jaras.

\$6.00 — B. Jonušas.

Po \$2.00 — A. J. Bridžius, A.
Didžilis, V. Didžiulis, J. Gepne-
ris, Klemas Jurgėla, A. Martus, J.
Ramoška, J. Stasiukonis, J. Šiugžda.

Visiems širdingai dėkojam.

LD administracija

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus.
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis,
'Draugas', 'Marginiai', 'Terra' Gifts
International.
Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas
Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa"
St. Anthony's Parish Library.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.
Kenosha, Wis. — B. Juška.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda".
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.
Melbourne - St. Kilda — N. Butkūnas
St. Kilda — N. Butkūnas.
Sydney — Kun. P. Butkus.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrosas, A. Kuolas,
P. Misevičius,
Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish
Library)
Sudbury, Ont. — Kun. A. Sabas.

Venecueloje

Caracas — Kun. A. Perkumas.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 11:30 — 12:00 p. p.
Liet. Radijo valandėlės klubo pirm. Stasė
Pautienienė; išd. J. Mitkus, 3375 Bennett
Dr., Hollywood, Calif. 90068; Programos
vedėjai: Vl. Gilyš, P. Jasiukonis, vyr. red.
S. Pautienienė, 841 Stanford St., Santa
Monica, Calif. 90403; Telef.: 829-3779

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFM 93.1 mgcl.
Programos vedėjai: Albertas Juškus,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227; Telef.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.
AM 1430 klc., FM 107.9 megaciklų
WHIL Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.,
vedama Stepono ir Valentino Minkų, gir-
dima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m
Boston, Mass. — WLYN-1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdūtės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10 val. — 11 val. priešpiet.
Šeštadienį ir sekmadienį 8:00 — 9:30.
"Vakaruškos" pirmad. vak. 7:00 — 8:00.
Visos programos iš
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia liet. radijo programa Amerikoje.
Įsteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m.
Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro
(išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas Petras Petrutis.
Transliuojama iš nuosavos studijos
2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE
INSURANCE

Jei reikia apdrausti
namus, automobilį, gyvybę ir pn..
pirkti ar parduoti nuosavybę,
Telefonuokite NO 4-2919

arba apsilankykite įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Los Angeles.
California 90029.

LITHUANIAN RADIO FORUM

Bi-Lingual Civic program in English
and Lithuanian
Produced by Anthony J. RUDIS
Listener Participation Program
PHONE 445-6842 and ask a question
Saturday 8 p. m. to 9 p. m.
WXRT-FM 93.1 MHz.
Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Proroma
TĖVYNĖS GARSAI
Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106.5 mc..
Vedėjas Juozas Stempužis.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.: 382-9268.

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA

WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Vedėjas — Ralph Valatka
Telefonas: 537-5550.
17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219
Arba Briedis, Realty Tel. 883-5244.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:15 — 9:05 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. — inž. Vacys Urbonas.
17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240
Telefonas: KE 7-9642.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WBMI - FM 95.7 mc.
Kiekv. sekmadienį 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjas A. Dragūnevičius.
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šeštad. 5 — 6 v. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.
Direktorius Jokubas J. Stukas,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirmad vak. 8:05 — 9:00 — 89.5 mg.
Vedėjas J. J. Stukas.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: Romas Kezys, 62-15 69 place,
Middle Village, N.Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

— Visiems mūsų prenumerato-
riams primename, kad jau pats lai-
kas atsilyginti skolą už 1971 metus
ir siųsti prenumeratą už 1972 m.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kroni-
ka, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda
redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė

Sekmadieniais 6 val. popiet.
per WCMF-FM, 96.5 mc.
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: Pr. Puidokas, pirm., 580
Wilkins St., (14621); A. Cieminis, vicep.;
R. Kiršteinis, sek. 229 Nester St. (14621);
V. Žmuidzinis, išd., L. Laukaitienė, narė.
Programų vedėjai: O. Adomaitienė, A.
Cieminis, V. ir N. Draugeliai, A. Dziako-
nas, St. Ilgūnas, R. Kiršteinis, Br. Krokys,
V. ir B. Litvinai, J. Šipalla, D. Šurilienė,
V. Žmuidzinis.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00.
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708.
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas L. Stankevičius.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

7 radijo programos savaitėje
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
4 — 5 val. p. p.
Trečiadienį vak. 7 — 8:15 v. v.
Šeštadienį 3 — 3:30 val. p. p.
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius.
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas Dr. J. Gailius.
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

Left — Baltic leaders and representatives of Baltic press in exile during the UBA - BATUN meeting with Rep. Edward J. Derwinski, US delegate to the UN, at the Estonian House in New York City.

First row: U. Grava, Chairman American-Latvian Assn., Mr. Mrs. Šimutis, Consul gen. of Lithuania, Ints Rupners, Uba-Batun Executive chairman, K. Miklas, Uba-Batun President, Dr. J. K. Valiūnas, President of Supreme Committee for Liberation of Lithuania, Rev. N. Trepša, A. Berzinš, Mr. and Mrs. E. Jaakson, Consul gen. of Estonia, A. Linkhorst, Consul of Estonia, L. Vahter, Chairman of Estonian Freedom Committee.

Pabaltiečių organizacijų vadovai ir spaudos atstovai Batun'o susirinkime klausosi JAV atstovo prie JT — kongresmano E. Derwinski pa-
reiškimų.

Foto R. Kisieliū

Right — Rep. Edward J. Derwinski, member of the US delegation to the UN, speaking at the Uba-Batun seminar with Baltic leaders immediately after he made speech at the UN regarding Baltic States.

Kongr. Derwinski, JAV delegacijos narys prie JT, kalba Uba-Batun sušauktame pabaltiečių organizacijų vadovų ir diplomatų susirinkime New Yorke, Estų Namuose, tuojau po savo kalbos Jungtinėse Tautose, gimančios Lietuvą, Latviją, Estiją.

Snobism and Short-sightedness of the West

Is there any justification for negotiation with Communists?

This question, so vital to the present-day Western World could seem to have been best examined and most fully answered in the climate of freedom of press and expression that exists only here. Yet the question is rarely touched in-depth nowadays.

V. Alseika, director of the Lithuanian news agency "Elta" in New York, had to reach into far-off Australia to obtain a forum for discussing this vital subject. He has taken as witness the eminent Spanish philosopher Salvador de Madariaga whose clear opinions are expounded in a Melbourne Lithuanian weekly, "Echoes of Homeland".

Communists are willing to negotiate, as is known. They sign pacts, treaties, and undertake obligations. What are their aims? The Non-aggression pact with Hitler, of August 22, 1939, was an introduction to hostilities with Germany. The mutual aid pacts with the Baltic states soon followed, with promises of aid and non-interference into internal affairs. What happened to the Baltic States?

Heroic Finland had to go through a tragic and humiliating war, had to lose territory, because it held that such an aid-pact was incompatible with neutrality.

How come the West is forgetful of such re-

cent lessons? When freedom is betrayed of even a single individual nation, the consequences of freedom are suffered by all nation members of the world community.

De Madariaga singles out one specific cause of this tragic situation. He calls it snobism, and discerns it in the apathetic behavior of many: of French intellectuals, of Italian leaders of national economy, of German nobility which descended from the Baltic regions, of British journalists, even of American bankers.

It is disheartening to hear candid admissions of journalists, like for instance: "Why oppose the recognition of soviet sovereignty over Eastern Europe", — as many will say, — "Realistically, this is of no avail."

It is of great avail. It is the difference, for example, of a unification of Europe and not a spreading of just so many more Ulbricht states, which were avoided by just a passive American presence in Europe. Activity would have even hastened the process of nations recovering their freedom and independence.

Whereas, submission to the communist woos or threats, on the other hand, places leaders of democracies in danger of becoming enemies of their own nations.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

MARCH

1972

LITHUANIAN DAYS, MARCH, 1972

TWO DAYS OF DEBATE OVER THE BALTIC STATES IN THE UNITED NATIONS

The speech of Hon. Edward J. Derwinski, US Delegate to the 26th General Assembly to the UN, in the 3rd Committee (Social, Humanitarian and Cultural) on November 15, 1971 opened two days of battle royal between the USA and USSR over the Baltic States. The names of Estonia, Latvia and Lithuania were mentioned at least 20 times during the period. Considering that 80 of the 131 member states of the UN gained independence only after the Baltic states had lost theirs, the discussion can be considered as highly educational for the diplomats of the newly emerged countries.

The event also might mark a change of the US attitude in the UN. Rep. Derwinski felt that the US has let the Russians get away with too much propaganda in the UN. Once in a while, the US representative would politely correct "his distinguished colleague from USSR" about distorted facts, whereupon the Soviet representative would respond by letting all of his dialectical canons loose at full blast; and that would be that. When the time came for Rep. Derwinski to make a speech in the Third Committee, he decided to take a new approach. After every pro-Soviet statement he asked for a right to reply and patiently repeated his facts, only in a more elaborate way. This course of action ultimately led to the strongest pro-Baltic stand ever expressed by the US in the UN. The Russians complained bitterly that the situation "surpassed even the blackest moments of the cold war".

The subject under consideration was item 55 of agenda of the 26th General Assembly: **"Importance of the universal realization of the right of peoples to self-determination and of the speedy granting of independence to colonial countries and peoples for the effective guarantee and observance of human rights."** The Committee had before it a note by the Secretary General containing a draft resolution recommended by the Economical and Social Council for adoption by the Assembly at this session. The resolution was originally adopted at the 27th session of the Commission on Human Rights this year as a result of a request by the Assembly in resolution 2649(XXV) of November 30, 1970. In that resolution, the Assembly condemned those Governments which denied the right to self-determination of peoples recognized as being entitled to it, especially of the peoples of south-

ern Africa and Palestine, and requested the Human Rights Commission to study the implementation of United Nations resolutions relating to the right of peoples under colonial and alien domination to self-determination.

The general debate began with statements of the Soviet Union and Mali. V. S. Safronchuk (Soviet Union) attacked the US, United Kingdom, Portugal, the countries of the North Atlantic Treaty Organization (NATO), Israel, etc.

Rep. Edward J. Derwinski began his statement by saying that America had welcomed millions of refugees to its shores who were fleeing from political oppression and it was committed to the proposition that people must decide their own future within a free society. It also deplored totalitarian and arbitrary systems, and believed that freedom and self-determination entailed the right to lively dissent and the use of the secret ballot in the election of representative governments.

Referring to the 83 nations that had gained independence since 1941, he stated that the United States supported the right to self-determination of the people of the Portuguese Territories in southern Africa and of the peoples of Southern Rhodesia and Namibia.

He went on to say that new forms of colonialism should not be overlooked:

"We must be ever mindful of those proud nations which have lost their freedom in this period as well as those brave peoples everywhere who are denied national dignity and right of self-determination," he said.

"The Baltic States — Lithuania, Latvia and Estonia — represented a special case in point. They have been physically annexed by the Soviet Union and forcibly incorporated into the cluster of its 'Socialist Republics'. So far as the communists are concerned, Lithuania, Latvia, and Estonia have ceased to exist as separate entities entitled to their own national identity and independence. These views are not shared by the United States nor by numerous other countries. To this day, United States accords diplomatic recognition to the representatives of the last legitimate governments of the three Baltic States...."

Large numbers of Baltic peoples were transferred to the Soviet interior after 1940. As many as 60,000 Estonians and 25,000 Latvians, and probably more Lithuanians, were deported or killed during the first Soviet occupation of

the Baltic States in 1940-41. The largest deportation occurred on the eve of the German invasion. After the war several waves of deportations were reported, particularly from Lithuania, and chiefly in connection with the collectivization drives in the Baltic States.

Comparison of Soviet data on peasants in Latvia for the period from early 1947 to May 1949 shows that some 36,000 families or about 150,000 individuals were eliminated from the rolls during the period. Making allowance for migration to cities, it appears that well over 100,000 Latvian peasants were deported to the interior. The figure for Lithuania may be assumed to be still higher. The Baltic peoples were reportedly resettled in various regions of Siberia, as well as in the north."

There were, — Rep. Derwinski went on, — serious doubts about the existence today of the right of self-determination in East Germany, from where more than 4,400 citizens had fled in 1971 alone, by swimming to Denmark or scaling border fortifications. He also referred to the situations in Hungary in 1956 and in Czechoslovakia in 1968, and said they were examples of the ruthless suppression of peoples by an external force of arms.

"The Soviet Union is practicing classical imperialism," he stated, adding that economic development in the Soviet Union was slowed or reversed where men were not free to make their own decisions. **"It is interesting to observe that in some of the Communist countries steps are being taken to relax restraints in order to encourage private initiative and foreign investment in an effort to improve economic conditions,"** he remarked.

In conclusion he added that there were other non-Russian nations beside the above mentioned Estonians, Latvians, and Lithuanians, in the Soviet Union who were denied the right to self-determination.

The Russians had not expected anything like this. For a while they just sat there as if they did not believe their ears. Then the representative of Soviet Union, exercising his right to reply said that the US delegation had used "flagrant falsifications of historic facts". Facts had been distorted to divert the Committee from criticism of the US and other members of the NATO bloc maintaining relations with the "Pretoria regime", he added.

The members of the bankrupt semi-fascist Baltic governments had fled to the United States, he added, and had found shelter to continue their hostile anti-Soviet activities. A Lithuanian member of the Soviet delegation would speak in the Third

Committee in reply to the "slander", he said.

The Soviet delegate was aided by the representatives of Byelorussia, Ukraine, and Cuba.

The next day, November 16, V. M. Zenkyavichus was produced, calling himself the "Deputy Foreign Minister of Lithuania". He was very glib with words but got hopelessly mixed up with his dates. He said that the Baltic states declared independence in 1917.* The local counterrevolutionaries, ** aided by German Kaiser, the USA and Great Britain, succeeded in separating the three states from the emerging Soviet Union. *** In 1944, he stated, the Baltic States had requested to be included in the Soviet Union because of their fear from the approaching war and Hitler's aggression.

During the two-day period, Rep. Derwinski spoke three times using his right to reply. Each time he explained the facts mentioned by his opponents, especially stressing the parts referring to the Baltic States. To the Soviet complaint — they thought that the period of confrontation had ended and the period of negotiation begun (with President Nixon going to Moscow, etc.) — he answered that before any negotiations can take place, the parties must agree on some basic facts. The trouble with the Soviets he said, was that their "facts" — even the facts of history — constantly change. Rep. Derwinski reminded the UN delegates about a certain Russian leader who visited the UN 10 years ago and gained a lot of publicity. Today his name cannot be found in the Soviet history books, Rep. Derwinski said.

In regard to the Baltic States he stressed that they had been incorpo-

Editor's remarks:

* Meaning perhaps the attempts to promote a "soviet" regime in Lithuania then, after the Russian revolution. Like any pro-German attempts these were equally unsuccessful and equally unpopular with the Lithuanian nation which strove for democracy alone, and rejected all foreign-linked political combinations — monarchic, soviet, etc.

** "Counter-revolutionaries is an inside soviet term that has no application to the heroic struggles that brought about a democratic rebirth to the Lithuanian nation in 1918.

*** Independent Lithuania's statehood, as well as Latvia's and Estonia's, was duly recognized by all the great powers and other states, including the Soviet Union first at all which signed the Moscow Treaty of July 12, 1920 with Lithuania.

Rep. Edward J. Derwinski, US delegate to the UN, during discussions with Baltic leaders at UBA-BATUN seminar. Left to right: A. Vakselis, President American-Lithuanian Community of New York; I. Rupners, UBA-BATUN Executive chairman; Rev. N. Trepsa, UBA-BATUN Vice-President; Dr. H. Ainso, past President of UBA-BATUN; Hon. A. Linkhorst, Consul of Estonia; Dr. J. K. Valiūnas, President, Supreme Committee for Liberation of Lithuania; K. Miklas, UBA-BATUN President; Hon. E. J. Derwinski; Hon. A. Simutis, Consul General of Lithuania; Hon. E. Jaakson, Consul Gen. of Estonia in charge of Legation; A. Berzins, Minister in the last Government of Latvia; U. Grava, Chairman, American-Latvian Assn.

Kongr. E. J. Derwinski, JAV deleguotas į UN posėdžius, susitinka su pabaltiečių organizacijų veikėjais Batun sušauktame susirinkime.

A CONGRESSMAN COMES TO A BATUN MEETING

On November 15, just a few hours after his speech at the UN, the Hon. Edward J. Derwinski, Member of the US Delegation to UN and Member of US Congress, came at the invitation of UBA-BATUN to the Estonian House in New York City, to address members of Estonian, Latvian, and Lithuanian organizations.

Hon. E. J. Derwinski was introduced by Mr. Ints Rupners, executive chairman of UBA-BATUN,

Mr. Kęstutis K. Miklas, president of UBA-BATUN, presented Mr. Derwinski with a copy of **Res Baltica**.

At the beginning of his address, Mr. Derwinski commented briefly upon the speech he had made at the UN, by giving an indication on how the idea for the speech had evolved and how he had deviated from his written speech by making his presentation in more forceful terms. He was glad to have an opportunity to make a statement in conjunction with the right to self-determination of Baltic states. He felt that the UN is mainly a propaganda forum — “debating society” — and the USSR should not go unchallenged. It should be brought up as a reminder to the world forum that Soviet Union is the greatest colonialist and imperialist power today, he said.

The problem in the UN is that many of the newly formed countries do not know enough about the history of the Baltic states, Mr. Derwinski said. He hoped that some delegates would rush home to their dictionaries after his speech, Mr. Derwinski feels that the return to ‘Cold War’ techniques is necessary in the UN and will bring results. “The day must come when Soviet Union is broken up. Only then will there be real peace in the world”, he said.

rated into the Soviet Union by force, and that the US has never recognized the inclusion. He elaborated on the Molotov-Ribbentrop pact and explained that since the inclusion, the inhabitants of Lithuania, Latvia and Estonia have suffered collectivization of their farms and nationalization of their property. They have been put through brainwashing. Large numbers of the Balts have been deported to Russia in cattle cars, thus radically altering the character and the composition of inhabitants of those areas. He urged the UN not to condone these Soviet policies and ended his statement by expressing hope that his remarks will help to peoples of the USSR who are denied the right to self-determination.

D. V.

(From: UBA Information Service, News Release No. 266, Nov. 18, 1971)

His remarks were interrupted many times by enthusiastic applause.

Rep. E. Derwinski kindly consented to answer a few questions put to him by a panel of four young Balts: Miss Mari Linnamaa (Est.), Miss Nancy Umbrasas (Lith.), Mr. Gatis Mastinš (Lat.), and Mr. Vytautas Radzivanas (Lith.)

To a question about rumors of a secret sellout of the Baltic states that was recently written about in a Rockford, Ill., newspaper, Mr. Derwinski responded that “the sellout had already occurred in Yalta” and to his knowledge, there were no recent secret deals. He felt confident that President Nixon would not make any such deals with Peking or Moscow because he is aware of the situation in Eastern Europe.

Mr. Derwinski’s parting remarks included his advice for the Balts to keep their identity, spirit and culture. He warned that we’ll have to have patience and endurance. We should not be frustrated by the seemingly small advances that have been made; we should keep in mind that even the highest goals are reached by slow, painstaking work.

Mr. Derwinski especially stressed the importance of co-operation among all exiled peoples. He felt that petty differences should be set aside and at this point it does no good to argue whether a city should be called Vilnius or Wilno. The important things is to break the Russian empire. Only at the time when all the people under Russian colonialism will be free, the world will be able to enjoy real peace, he said.

The evening also made Baltic history because it was the first time a US Congressman had visited the Estonian House of New York.

M. L. /D. V.

(UBA Information Service, News Release No. 267, Nov. 22, 1971)

SOVIET INEQUALITIES

Question: — Is it true that in Moscow on the Red Square automobiles are being distributed?

Answer: — Well, it’s true, only the happening is not on the Red Square in Moscow but on Nevski Prospect in Leningrad — and the fact is that not automobiles are distributed but only bicycles, and instead of distribution they are being stolen.

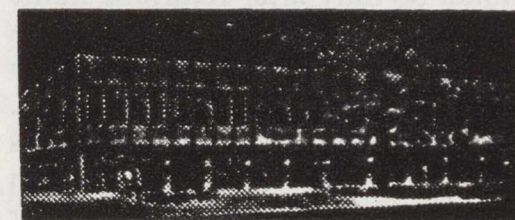
**DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90
DIENŲ UŽ VISAS TAUPYMO
SĄKAITAS**

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JUS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŪSKITE CEKĮ DABAR.

**6% UŽ TERMINUOTUS
HOUSING CD
INDĖLIUS**

Dividendas išmokamas kas mėnuo
TAUPYMO SĄSKAITOS IKI
\$20,000 APDRAUSTOS F.S.L.I.
ĮSTAIGOSE.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAIUSKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LADIES AND GENTLEMEN

Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A. and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, Strengthening Hair, Root growth, and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed.

Listed in Druggist Red-Blue Book.
JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply \$6.00. Money Order, P. P., Send today —

J I B LABORATORIES

1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill.
60650

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill

A VISIT WITH YOUZIE

From novel "Artist's Wife by Juozas Tininis

(Chapter VI, continued)

My cheeks aglow, I return home. It seldom happens to enjoy so fine a Saturday.

After a pleasant night's sleep I get up rather late next morning and am hurrying directly for service at the Cathedral. Yet I find it impossible to attend devotion in earnest. The yesterday spent with Moira in my studio, at the concert, then at the ball, is too vivid in my mind. So only after returning home again and completing the Nymph on the Rocks to its last detail do I let go of my brush and palette. And now, as evening approaches I feel I can retire with satisfaction that my inspiration to transfer Moira onto a picture has been realized.

Monday I am at my work in the hospital kitchen. Occasionally we exchange a few words with Antanas whenever he appears from the sculdry. He makes a remark on the concert of the day before:

— The Australians have been favourably impressed with the concert. Lithuanians will now gain much popularity in Sydney.

— That's very fine. Presently only the Polish have had much publicity, and that because of their rows, not their concerts. Did you read about the Pole who gave his employer a black eye?

— No, I didn't. Though I've read about another case where a Polishman stabbed an Australian and ran away with his wife.

My friend is much pleased that he had the opportunity to take Vingytė to the concert and enjoy her company. He even seems to be grateful to me for not paying attention to the girl.

With our workday over I unexpectedly meet Youzie Vingytė at the hospital gate. She is on her way home too. In conversation we pass onto the street.

— Algis, would you care to visit me and have some coffee?

— With pleasure, — I respond, not even pausing to think that she may have had some intention extending this invitation.

We soon reach the suburb of Woolloomooloo. She unlocks her apartment door and showing me in offers that I be seated in the parlor. Then she disappears into the kitchen to brew the coffee. I am looking around at the modest room as I sit there, it is painted blue. Vingytė soon returns and takes a seat close to me.

— Algis, I would advise you to

apply at the Ministry of Education as soon as you have fulfilled your contract. Surely you'll be given work according your speciality.

— I am thinking about that. Only I am not quite through with my contract. And by the way, I also think about you too. Could you not be advanced to a regular nurse from your nurse-aid's duties?

— Hardly. I would have to complete a special course. My Lithuanian diploma is not credited here.

— Silly people. They should know that European diplomas are of greater value than the Australian ones.

While we are talking thus coffee is ready. Youzie fetches it and pours two cups, one for each. Its aroma fills the room. I sip a bit and put my cup away on the table. It is still too hot.

— Youzie, have you been to any of the beaches of Sydney?

— No, I'm afraid to go bathing alone. I might get drowned. Or one of these plankton creatures might grab me by the leg...

— An exaggerated fear. Nobody ever perished from a bite of one of these creatures.

I have finished my cup of coffee and ask for another one. I see that the nurse can prepare a tasteful drink.

And so again my cup is empty. Vingytė now finds some French liqueur in her kitchen. She has placed two glasses on the table and poured in the liquid glistening like silver.

— Try it, Algis.

— It is very strong?

— No, it's delicate.

— Thank you, Youzie. I never decline a noble drink.

In two sips the nurse has her glass finished. I am keeping up with her, following suit. Instantly both glasses are full again.

Our conversation is getting livelier, our cheeks are becoming crimson. We are merry. I suddenly hear:

— Algis, is she your lover?

— Who? — I feign not having understood.

— That Australian, you introduced us to at the concert, and then you were dancing with her at the ball.

— Well, it seems that I'm falling in love with her.

— How can you love a foreigner?

— I just don't know how I fell for her. Perhaps because of the sorrowful pain of having lost Leonia in Germany. Or maybe of

curiosity to get to know the soul of an Australian girl. Or for whatever other reason...

— That's not a justification. Aren't there enough Lithuanian girls in Sydney? There were many of them at the concert Saturday.

— And all of them with husbands already.

— I'm giving you friendly advice, get rid of her.

— That's difficult, Youzie. Love is not governed by nationality.

As we are talking thus and sipping our liqueur evening approaches. I am about to leave. Then suddenly I feel the nurse's hand touching my shoulder.

— Will you kiss me, Algis?

I am bewildered and hesitate to comply with her wish. In another instant I feel the impression of her kiss. Her lips are flavored by the aroma of the liqueur. It adds an exhilarating taste to the kiss.

— Algis, don't you love me the least bit?

— I hold you in great esteem, Youzie. You are my best friend in Sydney, and your kiss is as sweet as the taste of wild honey — which I liked so much when I used to discover some in those days of minding my father's flocks in the pastures.

Yet I am feeling so uncomfortable not being able to respond to her love. How can I renounce Moira and bend my heart toward Youzie!

Feeling that I wish to take leave the nurse has embraced my neck and is coaxing me to stay a while. I am no more impassive and taking the girl in my hands draw her close to myself. We are both standing silent, without a single word passing between us. She makes a sudden turn in my embrace and my palms are now sensing the elevations of her breasts that emanate a warmth.

— Algis, do be careful with that Australian of yours.

— There's nothing to be afraid of, Youzie — she's not a panther, she'll not tear me up.

I relax my hold and am saying goodbye now. She sees me to the door and then stands there watching as I slowly disappear leaving her lonely apartment behind. Riding home I ponder on love which is not always capable of creating a love of response in the other person. Indeed, I am most sorry about Youzie Vingytė who is so unhappy that I love an Australian girl and not her.

From the Lithuanian translated by A. Milukas

Third Conference on Baltic Studies to be held in Toronto

Co-sponsored by the University of Toronto and the Association for the Advancement of Baltic Studies (AABS), the Third Conference on Studies will be held in Toronto, Canada, on May 11 - 14, 1972. Scholars from several continents will participate in a program devoted to various aspects on Baltic history, government, social structure, linguistics, folklore, antiquarian disciplines, and the arts.

The scholarly program of the conference is divided into four areas. Prof. William L. Winter of Central Connecticut State College, is co-ordinating the work in history, including history of religion, law, and science. Prof. Rein Taagepera of the University of California, Irvine, is in charge of the program in the social science area, including political science and economics. Prof. J. Puhvel of UCLA is responsible for linguistics, folklore, mythology, ethnology, and archaeology. Prof. Rimvydas Šilbajoris of Ohio State University is organizing the sections devoted to literature, theatre, and the fine arts. The chairman of the program committee is Prof. Mardi Valgamae of Herbert H. Lehman College (CUNY). Prof. Olev Trass of the University of Toronto is in charge of local arrangements. (From: UBA Information Service, Feb. 16, 1972.)

● Anšlavs Eglitis, Latvian writer, residing in California, has just published a new novel, named "I Disagree" (Es nepievienojos). The story is about American students' life. For the last Christmas issue of "Laikis" (Time), a Latvian newspaper, Mr. Eglitis wrote a science fiction story about Moon-people and their observation of Earth life; even Simas Kudirka is included in the story.

Also, Mr. Eglitis writes plays; in the last 2-3 years his play "The Shameless Old Men" had a good success, was played by a touring Latvian theater group (from Washington, D. C. to San Francisco). His comedy "Maris and Baiba" was played even in Australia.

The author lives in Pacific Palisades, Calif. with his wife Veronica, a successful artist.

Clem's Polskie Deli

* Specializing in home made Fresh & Smoked Polish Sausage, fancy groceries and choice meats.

* Featuring Imported Krakaus Polish hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new BAKERY-KITCHEN

a variety of Polish pastries and other home made delicacies.

IT's CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles 759-5058

LITHUANIANS MAKE NEWS

● Among the ten recipients of "Fleming Awards", selected annually for outstanding government service, is **Petras Avižonis**, the technical director of the Kirkland Airforce base.

The event was publicized in "The Evening Star" in Washington, D. C. on February 15th. Arthur Fleming has been chairman of the Civil Service Board, then secretary of Health, Education and Welfare, and now President Nixon's counsellor on pension affairs. P. Avižonis "has contributed new information on laser beams thus enhancing the efficiency of their application".

● The **Second Baltic Informa-Conference in North America** will take place on April 15 and 16, at the Sheraton Inn, Washington N. E., D. C. The organizing committee consists of the Estonian National Council, American Latvian Association, Lithuanian American Council, Lithuanian American Community of USA, and other Baltic organizations in USA and Canada.

The conference will start with a special session of organization leaders which will be devoted to discussions of most important problems concerning the Baltic society today, especially the European Security Conference and Baltic cooperation in political fields. Other topics, considered at the conference will include the question of documentation of sources, possible improvements in the methods of dissemination of information, etc.

● Navy captain **Anthony Kazimir Kaires** (Kairys), a Lithuanian from Brooklyn, N. Y., was approved by President Nixon for selection to the rank of Rear Admiral.

He was born Oct. 5, 1915 and received his degree as Doctor of Dental Surgery in 1942 from the New York University College of Dentistry, and was appointed Lieutenant Junior Grade to the Naval Reserve but entered active duty in Jan. 1943 and was transferred to the

Navy in 1946. He took a post-graduate course in prosthodontics at the Naval Dental School at Bethesda, Md. After distinguished service in many naval stations, ships and war zones, since 1948 he is head of the Professional Branch, Dental Division, and editor of the Dental Corps Journal. He has published numerous professional articles in the field of prosthodontics, and been awarded several medals and a bronze star.

Baltic Numismatic Exhibition

A Baltic numismatic exhibition was on Dec. 7, 1971 opened in the Royal Coin Cabinet of the Historical Museum in Stockholm. It displayed coins and paper money used in the Baltic States between the two world wars.

The exhibits were a selection from the collection of Aleksanders Platbarzdis, a well-known Latvian numismatist now domiciled in Stockholm who succeeded in taking with him his complete collection of Baltic money when he escaped, and who has now sold it to the Cabinet.

There are samples of the currencies used in the Baltic area from World War I to the outbreak of World War II; the money of Tsarist Russia, the banknotes of the Russian Revolution, "Os-Geld", that is, banknotes issued by the German occupation authorities, Polish money and the money of Imperial Germany. During the Wars of Liberation (1919-1920) the range of currencies increased further. A few examples: the volunteer "Western Army" commanded by Gen. Bermondt of the Tsarist Army issued its own paper money, with the Tsarist coat of arms on the one side and a German language text on the other. A Latvian partisan regiment used stamped Russian paper money. A unit of Finnish volunteers in the Estonian War of Liberation, "The Sons of East Bothnia", used stamped Finnish paper money.

When conditions stabilised, all this variety of currencies became invalid. Estonia introduced already in 1919 the mark later replaced with kroon as her single currency, Latvia in 1920 - the Latvian rouble (later replaced with lat) and Lithuania in 1922 the litas.

A banknote of independent Lithuania, dated 1938 and shown at the exhibition, might be regarded as an omen of what was to come. A jubilee banknote designed to celebrate the 20th anniversary of Lithuania's independence, it showed the coats of arms of Kaunas, Vilnius and Klaipėda (Memel). Only political conflict about the Memel district made it impossible to issue the celebration banknote, already printed. In March 1939, shortly before the outbreak of the war, the Memel district was annexed by Hitler's Germany.

(From: Newsletter from Behind the Iron Curtain. **Reports on Communist Activities in Eastern Europe**. No. 472. Vol. XXV Dec. 1971. Published by Estonian Information Centre, Stockholm, Sweden.)

THE SECRETARY OF STATE

WASHINGTON

February 15, 1972

Dear Mr. Kajeckas:

It is my great pleasure to extend to you and to the Lithuanian people the greetings and best wishes of the Government and people of the United States on the occasion of the Fifty-fourth anniversary of Lithuanian independence.

By their persevering and courageous struggle, the Lithuanian people maintained and enhanced their national culture and identity until that struggle reached its goal of an independent national existence in 1918. Foreign intervention ended that independence after a tragically short period but the Lithuanian people continue to aspire to freedom and national self-determination.

The United States Government continues to understand and sympathize with the aspiration for self-determination of the Lithuanian people.

Sincerely,

WILLIAM P. ROGERS

Mr. Joseph Kajeckas,
Charge d'Affaires of Lithuania,
2622 Sixteenth Street, N. W.,
Washington, D. C.

—**Arėjas Vitkauskas**, World Wide News Bureau, Jersey City, N. J., recalls his 25 years of patient work building up his enterprise which already in 1969 was supplying more than 400 books and hundreds of magazines annually, "free of charge" to individuals throughout the world, a great part of them in response to direct requests from people behind the Iron and the Bamboo Curtains.

"I haven't had one of my books or magazines returned to me yet", owing to a careful selection, he once explained in an interview with "Editorial Pace" of Chicago's "Hudson Dispatch" (Jan. 13, 1969), a publication which is distributed among over 30,000 USA editors.

He describes his enterprise: "a 24-hour around the clock, seven days a week operation", with his wife acting as editor.

J. Sullivan among others writes, and we quote: "An immigrant Lithuanian who had served in the volunteer army against the Soviets in 1919, and in America since 1933, Vitkauskas was American correspondent for publications in Lithuania until the Soviets occupation of his native land in 1940".

Stressing his fierce 'anti-Communist' belief Vitkauskas remarked: "In my native country I had seen the Russian Tsar repress the will of the people. The Nazis followed the same pattern. I mean they suppressed the written word. The people, the children were forced to

read the word of the Tsar, Hitler and later the Soviets."

After entering USA Vitkauskas had to work hard to earn money for living. But it wasn't slave labor — he remarks. — "The Government didn't take all my money away and leave me with nothing..."

He remembers his first honorarium for his English poem, Nov. 25, 1940. "On that date my first dollar for writing in English came. It was a letter from the editor of the Wall Street Journal... There was a clipping of the poem in the letter which had earned \$1 for me."

The poem reads:

A DOLLAR

The Dollar swiftly 'round us goes,
It sells and buys and causes woes,
A dunce today, tomorrow a scholar,
It is the same old lasting dollar.

● Spine chilling reading, as recommended by World-Wide New Bureau of Jersey City, is the story "provided by Michael Solomon, a Roumanian journalist who spent 17 years of imprisonment and slave labor in Siberia and his native land" ("Magadan", Chateau Books Ltd., Montreal, \$7.95). According to the author "among the people I lived with at Potmas... I met the famous Lithuanian singer Kučingis who told me about his La Scala experiences".

VYTĖS NEMUNĖLIO "MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS"

IŠEINA Į SCENĄ

G. Gudauskienės paverstas muzikine pasaka

Pernai metų gale (lapkričio 7 d.) Chicagoje, Jaunimo Centre vaikų laikraščio "Eglutės" dviedesimtmečio sukakties šventėje to laikraščio talkininkai, vadovaujami E. Juknevičienės, surengė spektaklį — buvo suvaidintas Vytės Nemunėlio "Meškiukas Rudnosiukas", kuriam muziką parašė Giedra Gudauskienė. Kompozitorė veikaliuką padarė grakščiu, lengvu muzikiniu vaidinimu. Bendradarbiaudama su autorium, ji prirašė naujų dainelių, iliustruojančių žinomas "Rudnosiuko" scenas (Bitučių scena, mokyklos ir kt.). Dabar ji yra "Eiliuota 2 veiksmų pasaka vaikams"; dar tiksliau būtų "Eiliuota muzikinė..."

Pirmą kartą toji "muzikinė pasaka" buvo pasekta prieš keletą metų Santa Monikoje, prie pastatymo prisidedant pačiai muz. Gudauskienei. Dabar ji pasiekė Chicago. Čia pastatymui buvo sutelkto žymios ir gausios mūsų scenos jėgos. Režisavo Irena Šerellenė ir Janina Mikutaitienė; fortepijonu akomponavo M. Motekaitis; kiti pastatymo bendradarbiai buvo: G. Gerštikienė ir J. Jakaitienė — chorą paruošė, Č. Rukuiža — apšvietimas, J. Jurksaitis — dekoracijos, G. Talandienė — grimas, fotografas — G. Plačas; kostiumais pasirūpino vaidmenis turinčių vaikų tėvai. Spektaklį paruošė Aušros Vartų kun. Gražinos vyr. skaučių būrelis.

Be pasakoje išvardintų "personazų" — meškinas, meškinienė, meškiukas, kiškelis daktarėlis, varnas, mokytojas ožkutė, — kurių susidarė visa 12, dar vaidino 2 voverės, 2 stirnukai, 4 baravykai, 5 gėlės (2 saulėgražos, 2 ramunės, žibuoklė) ir zylė.

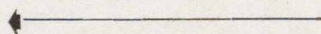
Bet tai dar ne visa: Irenos Veleckytės baleto studijos mokinės (8) šoko drugelių ir voveračių šokių; gi Aldonos Valeišaitės išraiškos šokio studijos mokinės (15) — bičių ir stirnų šokių.

Vaidinimas buvo laukiamas, žiūrovų pilna auditorija, praėjo gerai.

Miško mokykla, į kurią Rudnosis (Rimantas Damijonaitis) ir Rudnosienė (Nijolė Sparkytė) atvedė savo sūnų Rudnosiuką (Rita Noreikaitė). Mokytojas — Algis Mikutaitis.

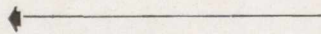
Visos foto nuotraukos Gintaro Plačo

"Meškiuko Rudnosiuko" vaidinime drugeliai suskrido šokiui.

Aldonos Valeišaitės išraiškos šokių studijos mokinės atlieka bičių šokį. Kairėje — baravykas.

Stirnų šokis. Atlieka A. Valeišaitės išraiškos šokio studijos mokinės.

Vytė Nemunėlis, (Lithuanian children writer) famous story is staged as a musical play in Chicago, Ill. Composer — Mrs. G. Gudauskas.

Scenes from "Brownie Nose the Little Bear" (Meškiukas Rudnosiukas): dance of the butterflies (top), dance of bees (right), dance of elks.

Iš priėmimo Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtone. Diplomatinio korpuso dekanas, Nikaragvos ambasadorius dr. Guillermo Sevilla-Sacasa sveikina su Lietuvos Atstovu J. Kajecku.

Priėmime dalyvavo apie 150 svečių, jų tarpe JAV valdžios pareigūnų, diplomatų, tautinių

grupių vadų, lietuvių organizacijų vadovų ir šiaip žymių asmenų.

At a reception of the Lithuanian Legation in Washington, D.C. Doyen of the diplomatic corps, Dr. Guillermo Sevilla-Sacasa extending salutations to the Lithuanian Minister Hon. Juozas Kajeckas (Top right).

VASARIO ŠEŠIOLIKTĄ MININT...

Argentinos Lietuvių priėmimas š. Amerikos ambasadoje Argentinoje. Iš kairės: JAV ambasadorius Mr. John Davis Lodge, ALOs Tarybos pirm. Aleksas A. Mičiudas, Mrs. Francesca Braggiotti-Lodge ir Lilija Mičiudienė.

Representatives of Argentinian Lithuanians during a reception at the U.S. Embassy. Ambassador John D. Lodge is standing at left. He issued an official Proclamation to the Lithuanians of Argentina honoring their Independence Day.

▲ Nassau County viršininkas, Vasario 16 proga paskelbęs Lietuvos Nepriklausomybės savaitę, iš konsulo A. Šimučio priima Lietuvos vėliavą, vėliau iškabintą prie apskrities įstaigos. Lietuvių atstovai: iš kairės: K. K. Miklas, minėjimo pirmininkas, Jonas Ulėnas (abu iš Plainview), vietos Alto sk. valdybos narys.

Nassau County Executive Ralph G. Caso, who proclaiming the week beginning Feb. 16 as Lithuanian Independence Week, accepting Lithuanian flag which was then flown outside the Executive Building, in Nassau, N. Y.

◀ Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 54 metų sukakties minėjimo proga liet. delegacija vasario 7 d. pas Connecticut gubernatorių Thomas Meskill Hartforde.

Iš kairės: B. Vilčinskas, N. Britain LB ap. pirm., S. Zabulis, Hartfordo LB apyl. pirm., K. Marijošienė, jaunimo vadovė, kun. J. Matutis, šv. Trejybės par. kleb., gub. T. Meskill, dr. P. Vileišis, JAV LB tarybos narys ir Waterburio apyl pirm., adv. L. Mazotas, A. Dragunevičius, Connecticut LB apyg. pirm.

Lithuanian delegation is received by Connecticut governor Thomas Meskill in Hartford, on the occasion of Lith. Independence Day.

Foto by R. W. Sutcliff

A. Baranauskas
**THE
 FOREST OF ANYKŠČIAI**

(Anykščių šilelis)

Poema

Angliškai išvertė Nadas Rastenis
 (Su liet. originalu)

Redagavo ir įžangos žodį parašė
 J. Tininis. Iliustruota medžio raiži-
 niais. Didelio formato. Puiki dova-
 na mūsų studijuojančiam jaunimui
 ir amerikiečiams.

Antroji laida

Kaina \$3.50

Nadas Rastenis,
 Anykščių šilelio ir Metų vertėjas.

Ši ir daug kitų lietuviškų knygų

"Lietuvių Dienų" knygyne,

4364 Sunset Blvd., Hollywood,

Calif. 90029

Telefonai: NO 4-2910; NO 4-2919

POEZIJA ir PROZA

skaito
 autoriai

Literatūros plokštelė

Poezijos, satyros - humoro ir prozos kūrinius skaito
 keturi mūsų rašytojai: *Pulgis Andriušis, Bernardas
 Brazdžionis, Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras*

Plokštelė ilgo grojimo, H.F.

Kaina \$5.00

Galima gauti

"Lietuvių Dienų" Leidykla

4364 Sunset Boulevard, Hollywoo, Calif. 90029, USA

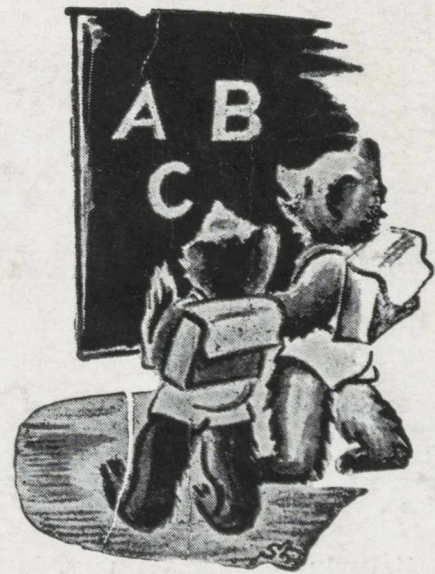
Daumanto Čibo pasaka

Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė

Kaina \$1.50

Vytės Nemunėlio

Meškiukas Rudnosiukas

su spalvotomis V. Stančikaitės

ilustracijomis.

Kaina \$3.00

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLA

4364 Sunset Boulevard
 Hollywood, California 90029